UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Ambrosius Calepi/||nus Bergomates: professor de||uotus ordinis Eremitarum sancti Au/||gustini: Dictionum latinarum e greco || pariter diriuantiu[m]: earu[n]de[m]q[ue] interpre/||tationu[m] collector ...

Calepino, Ambrogio

[Wien], 1512

VD16 VD16 C 227

C Ante A

urn:nbn:de:hbz:466:1-97871

Visual Library

caſtrenſis fit. Luc. Stetit ager fulti ceſpitis intrepidus: circũcidit̃ aũt ferramentis: cõtineturq; herbarũ radicibus terrarũ: docet Vege. lib. iij. qua altitudine ac latitudine ceſpes circũcidi habeat. Hinc ceſpititius a. um. qđ fit ex ceſpitibꝰ. Vñ tribunal ceſpititiũ vocat̃ ſuggeſtũ ex ceſpitibꝰ factũ: Flauius vopiſcus. Deinde ꝯcurſus ad ceſpiticium tribunal.

Ceſpito as. pe. cor. pede aliquid ꝑcutio quo q̃ſi ruere cogar: vt ſit ceſpitare: quaſi ceſpitem offendere vł in ceſpitẽ ferri. Vñ ceſpitatores equi qui ſepe in ceſpitẽ vel lapidẽ aut aliquid huiuſmodi inpingũt.

Ceſtus us. genus claue pilas plumbeas loris bubulis appẽſas habẽs quo Darethem et Entellũ pugnaſſe legimus Virg. lib. v. Sin crudo fidit pugnã cõmittere ceſtu. Et a cedendo fit Ceſtꝰ vero ceſti ſine diph. ſumit̃ pro cingulo quo vxor a marito cingebatur in fide maritali: et eſt feminini generis ꝯ̃uis ꝛ maſculi. reperiatur a varijs punctis ſic dictus. κεντειν enim pungere eſt ꝛ picturare. Unde cingulũ illud veneris quo ipſa martẽ et Juno Jouem conciliabant a poetis ceſtus dicit̃. Mar. Ut martis reuocetur amor: ſũmiq; tonantis A te iuno peta Ceſton ꝛ ipã Venꝰ. ſed et lorum: aut opus interpunctũ acu ve pictum: et Veneris item ornamẽtum ꝛ in cõmune feminarum ceſton greci vocant. Proinde. Celſus Aphricanus contra quẽ ſcripſit Origenes. xxiiij. libros edidit: q̃s a rerum varietate Ceſtos appellauit. Hinc inceſtus et ceſtillus diminutiuũ Homerus multa in libro. 5. Iliados ꝛ Euſtachius: ſed ariſtophanis interpres in veſpis comedia οκεστρευσ του κεστρεοσ ειδοσ ιχθυοσ το κεφαλοσ και μεγαλην ληπιδα εχον. pagina. xix.

Ceter aliũ ſignifi. a quo fit ceterũ ꝯiunctio: ſiue aduerbiũ ꝓ ſed ſiue id qđ dicere ſolemus: quod reliquũ ẽ. Cetera etiã q̃nq; aduerbialiter capitur ꝓ deinceps: vt Cetera parce puer bello.

C Ante A

Caicus nomẽ eſt fluuij in phrygia: et labit̃ ꝑ myſiam ꝛ pergamũ: ꝑ campũ qui caicus appellat̃. Arianus autem lib. v. de geſtis ꝛ vita Alexandri magni καὶ κου αλλο εν μυσια και μαιανδρου των καρικων και ταλοιπα.

Caius cognomẽ a parentũ gaudio ſumptũ. Et ẽ dictio triſyllaba. Mar. Nõ maius q̃ ter Caius eſſe tuus.

Cala fuſtis ſiue claua lignea. Lucili. Scinde calam vt caleas. i. ſcinde lignũ: et focũ accẽde vt te calefacias. Cale calarum ciuitas in India: ꝛ grecum eſt το καλον του καλου.

Calabra pe. cor. dicebat̃ curia: vbi tantũ ratio ſacrorũ gerebatur. Macro. Et ipſi curie ad quã vocabãtur: calabre nomen datũ eſt.

Calabria pe. cor. inſula ẽ: quã veteres Meſapiã priſci peuſepiã dixere. Eſtq; ora Italie ꝓxima ſicilie a qua pharo breui maris tractu diſiungit̃. Inde fit calaber bra. brum. Ouid. lib. iij de arte. Ennius emeruit calabris in montibꝰ hortos. Similiter declinat̃ hic calaber hec calabris ꝛ hoc calabre: ex noie eiꝰ declarãt̃ bona ciuitat. καλοσ η ον bonus a. um. βριθω de grano more arborũ degrauatarũ pendere fructuum q̃m ſit regio onerata ꝛ plena omi genere bonorũ.

Caladrius et caladrion auis eſt albi coloris.

Calagurium ciuitas hiſpanie i vaſconibus collocata. Hinc calaguritani qui in ea habitant.

Calamis calamidis nomẽ ſtatuarij q̃ equos abſolutos ꝛ perfectos effinxit.

Calamintha ſeu calamenthus herba nota quã Ariſto. ſcribit in mentam cõmeare. Hãc latine neptam quidam dici putant.

Calamus pe. pro. vnus fuit phus ex gymnoſophiſtis Indis: qui tẽpore Alexandri magni ſemetipſũ viuũ vltroneus cremauit. De cuius morte hec ꝓduntur Secutus Alexã. magnũ extra Indie fines ꝑter communẽ aliorum phorum conſuetudinem: qui regi aſſiſtunt: cũ apud paſagardas egrotare cepiſſet ſeipſum exuſſit anno etatis ſue. lxxiij. Facta eñi pyra: ꝛ aurea lectica ſuperimpoſita: in ea cubans cõbuſtus eſt ſtramentis opertus. Sunt qui dicant eum in lignea domo frondibus plenam ꝛ pyra ſuper tecto conſtructa incluſum ſe: vt trabem in ignem inieciſſe: ꝛ cũ domo deflagraſſe. Fertur cum Alexander magnus rogaret eũ ſi quid vellet dixiſſe: propediẽ te videbo. Quod ita contingit: nam in Babylone paucis poſt diebus alexander mortuus eſt. Arianus autẽ grecus hiſtoricus de grecis Alexãdri ita ſcribit grece ω βασιλευ αλεξανδρε ανθρωποσ μεν εκαστοσ τοσον δε τησ γησ κατεχει εοον περι τουτο εστιν βεκαβη μεν ητοι εφοτωσυ δε ανθρωποσ ων παραπλησιοσ τοισ αλλοισ. Et mł̃ta alia de collocutiõe ꝛ morte ipſius. Calanus autem non ẽ nomen illiꝰ: Sed cur ita fuerit cognominatꝰ ſcribit Suidas noſter. οτω δε παντα σοφον οι ινδοι προσ αγορευουσιν.

Calamus penul. cor. grecũ eſt ο καλαμοσ του καλαμον harundo magis: minuta habẽs internodia longa ꝛ recta: ex qua ſagitte apud diuerſas gẽtes fiebant. Vir. Cũ diaphnidis arcum fregiſti ꝛ calamos. Ply. lib. xvj. Calamis populi orientis bella ꝯficiũt. Eſt et calamus quo ſcribi ſolet. Mar. Dat chartis calamos habiles mẽphitica tellus Texant̃ reliqua tecta palude tibi. Itẽ calamus dr̃ concauus fiſtulis accõmodatus quẽ Syringa vocant. Eſt ꝛ calamus auleticus qui tibijs vtilis eſt. Virg. Nec calamis ſolum equiparas ſed voce magiſtrũ. Et calamus virga cui hamus filo longo ligat̃ ad capiendos piſces. Similiter virga ad capiẽdas aues viſco illinita calamꝰ dicit̃. Mar. Galbana decipit̃ calamis ꝛ retibꝰ ales. Aliquãdo calamꝰ accipit̃ pro ſtipula: et ꝓ quacunq; re tereti ac fiſtuloſa ad ſimilitudinẽ harundinis. Vñ arborũ quoq; ac vitium calamos dicimus. i. teretes perticulas ꝛ virgas ad ſerendũ in terra aptas. Ply. Qui ſi lõgius afferant̃ pomoꝝ calami: rapis infixos optime cuſtodire ſuccũ arbitrãt̃. Itẽ accipit̃ ꝓ arbore aromatica a ſimilitudine calami vſualis ſimulãs guſtu caſiã. Hier. in exo. Sume tibi aromata calami ducentos quinquaginta: ſiclos caſie quingentos ſiclos põdere ſanctuarij: gignit̃ in India mł̃tis nodis geniculatꝰ: fuluus flagrans ſpiritus ſuauitatẽ: qui cũ frangit̃ in multas fit partes ſciſſibiles. Et calamus menſura eſt ſex cubitorũ et palmi.

Calama me. ge. fe. eſt haſta ipſius frumenti. Suidas καλαμη ο σταχυσ του σιτου απο καλου του ξυλου αυτο δε απο τησ καυσεωσ.

Calamariũ theca. i. repoſitoriũ calamorum.

Calamitas: ꝓprie ruſtici grandinẽ dicũt calamitatem ꝙ cõminuat calamos: hoc ẽ culmos ꝛ ſegetes. Ter. in Enu. Ipſa egredit̃ noſtri fundi calamitas. Accipitur ꝓ miſeria ꝛ erumna. Unde calamitoſum dicimꝰ malis ac calamitatibus ꝑgrauatũ. Cice. Et honoris ampliſſimi puto eſſe et accuſare iprobos ꝛ miſeros calamitoſoſq; defendere.

Calamiſtrũ acus maior q̃ calefacta ꝛ adhibita criſpãt̃ capilli. Vñ Cice. Calamiſtratã comã vocat. Hiero. Procurator calamiſtratus. Qui aũt eã adminiſtrat a cinere Cinerarius ꝛ ciniflo vocatur.

Calantica tegmen muliebre qđ capiti innectit̃. Cice. in Clod. Tũ mecũ vincirent̃ pedes fuſcus cũ calanticã capiti accõmodares.

Calatores dicebant̃ ſerui: a καλκειν: quod ẽ vocare: qui ſemꝑ vocabant̃ ob neceſſitatẽ ſeruitutis.

Calones miniſtri militũ hoĩes liberi a calãdo.i.vocã/
do quia vocanť ad miniſteriũ ſm Acronẽ vel a calen
dis:q2 eo die cibaria accipiunt:vt inquit Porphirio
immo απο Των καλων.

Calathus penul.cor.et aſpirata:grecũ eſt καλαθοσ
et ab aliquibus Qualus et quaſillus: Ab aliquibus
Fiſcella vas vimineũ ſm Porphirionẽ:in quo muli
eres penſa vł ramã reuoluũt. Juxta quas ſignifica/
tiões ait Virg.in Alexi. Tibi lilia plenis Ecce ferũt
nymphe calathis. Hieroni. in Hieremiã Calathus
vnus ficus bonas habebat:nimis vt ſolent ficus eſſe
primi tẽporis. Sz quid opus tot? Magis calathus
diciť ciſtella. Oui.lib.iiij.faſt. Hec implet calathos
lento de vimine nexos. Hec gremiũ laxos degrauat
illa ſinus. Accipitur interdũ ꝓ calice ad ſacrificium
apto. Virgł. Vina nouum fundam calathis aruiſia
nectar. Ser.ait eſſe vas eneum in quo lac vel recens
caſeus diſtrahitur.

Calata comitia:quere in dictione comitium.

Calathis is.penul.cor. nomẽ ciuitatis ſicuti. Ptol.et
Stra. ſcribũt a calatho ibi inuẽto. Jnde fuit Hiſter
poeta qui de tragedia inſignẽ librũ condidit.

Calathe quam aliꝫ calathuſas vocant: nomẽ vrbis ad
herculis columnas ſite.

Calx calcis.tam maſ.ꝙ femi.generis:a calcando id eſt
nitendo:non a calcitrando. Virg. Cornipedẽq3 citũ
ferrata calce fatigat. Jdẽ. Quadrupedẽq3 citum fer
rato calce fatigat. Diciť et calcaneus:et calcaneũ:et
talus. Et de hominib⁹ ⁊ ceteris anialib⁹ dici poteſt.
Capiturq3 interdũ ꝓ extrema parte pedis qui ⁊ pes
imus appellať. Vir. Calcẽq3 terit iam calce diores.
Vnde etiã ſepenũero pro fine vſurpať. vt A vertice
ad calcem.i.a principio ad finẽ:quod perinde eſt:ac ſi
diceretur a capite ad pedes. Aliquando ſumitur pro
pedum percuſſionib⁹ plagiſq3. Ter. in phor. Nam/
q3 inſcitia eſt aduerſum ſtimulos calces. Juue. Aut
dic:aut accipe calcem.

Calx femĩ gene. ſeu calcs: lapis coctus ſic dictus ꝙ in
edificiꝫs calceť. Nam ita lapides ſimul aſtringit vt
calcari videať. Palla. Calx que erit ex ſpiſſo et duro
ſaxo ſtructuris cõuenit:ex fiſtuloſo vero aut molliori
lapide tectoriꝫs adhibeť vtilius. Fit autem de albo:
ſpiſſo ⁊ duriore ſaxo. Coquiť fornace calcaria.

Calcata edificia dicunť calce ↄtecta: q̃ ⁊ loricationem
et tectoriũ appellãt ⁊ p̃cipue ſi leue politũ ve fuerit:
vt ſupinduci poſſit peniculis vel albariũ vel pictura
ad venuſtandã ſtructurã.

Calcaria fornax in qua calx coquiť: ſicut ſulphuraria ĩ
qua ſulphur. Ply. Nuper repertum oleas gaudere
maxime cinere e calcariꝫs fornacibus. Eſt autẽ adie/
ctiuum calcarius ria.rium. Calcarius vero qui p̃eſt
fornaci calcarie. Cato de re ruſti. Calcari⁹ ligna con/
ficit ad fornacem.

Calcaneus ⁊ calcaneum vtroq3 modo dicitur ꝓ parte
poſteriore pedis imi. Virgł. Continuis rimis calca/
nea ſciſſa rigebant.

Calceus pedis indumentũ:qđ fit ex pellib⁹ animaliũ a
calce ſit. Cice.lib.j.ar.veteris. Si multus erit in cal/
ceis puluis ex itinere ↄuenire oportebat.

Calceariũ idẽ qđ calceus. Vlp.titu.de alimẽtꝭ legatꝭ.
Diariꝫs vel cibariꝫs relictis neq3 habitationem:neq3
veſtiariũ:neq3 calceariũ deberi palã eſt.

Calceolarius qui calceos ↄficit. Plaut.in aul.

Calcio et calceo as. raro vſos auctores inueni: ſemel
cũ actõ eius rei qua q̇s calciať apud Ply. lib. xxxvj.
reperi:ſed ꝓ impono dictũ ẽ. Arceſilaũ q3 magnifi/
cat Var. cuius ſe marmoreaz habuiſſe leenã tradit:
aligeroſq3 ludẽtes:cũ ea cupidines quoꝝ aliꝫ religa/
tã tenerent:aliꝫ e cornu cogerent bibere:aliꝫ calciarẽt
ſoccos oĩes ex vno lapide. Abltõ aũt lib.vij. Nos
quoq3 vidim⁹ athanatũ noĩe ꝓdigioſe oſtentatiõis
quinquagenario thorace plũbeo indutũ cothurniſq3
pondo calciatũ ꝑ ſcenã ingredi. Gel. Hie ſericeo tu/
nicis ⁊ lacernis indutos ⁊ gallicis calciatos: huius
cõpoſitũ eſt excalcio. Suet.in Vitel. ꝓ maximo mu/
nere a Meſſallina petiꝫt vt pedes p̃beret ſibi excal/
ciandos.

Calceamen ⁊ calceamentũ ꝓ ipſo calceo.
Ply.lib.xix. Hinc calceamina ⁊ paſtoꝝ veſtis.

Calceatus us.idẽ quod calceamẽ. Plyn. Jtaq3 longo
itinere ſine calceatu atteruntť pedes.

Calcar ferreus ſtimulus ad vrgendos equos ſic dictũ
ꝙ ad calcem alligetur.

Calcitro as.penul.cor.pede ꝑcutio. Hinc calcitrones
dicti ſunt equi qui calcib⁹ infeſtãt. Gel. Equus mor/
dax ⁊ calcitro. Hui⁹ cõpoſitũ eſt recalcitro.

Calcitroſus qui ſepe calcib⁹ ferit. Col.lib.ij. Juuencũ/
q3 recte tractũ calcitroſumq3 eũ redibit.

Calculus a calcãdo genus lapidis duriſſimi ⁊ rotundĩ
ſicut ait Hiero. ad Dama. qui calce preſſus offẽdit.
Oui. Per quas nũerabilis alte calculus oĩs erat.
Et calculus lapillus in corpore ex quo aſperrim⁹ cru
ciatus gigniť:qui aũt eo morbo laborãt calculoſi di/
cunť a grecis lithanici. Ply.lib.xxj. Vtunť alopeti/
as ad lithanicos opiſthotonicos. Jtẽ calculus diciť
quẽ latronẽ:ſeu latrunculũ antiqui appellarũt: iunio
res ſcacũ vocant. Mar. Hic mihi biſſeno numerať
teſſera puncto. Calculus hic gemino diſcolor hoſte
perit. Quoniã aũt calculis facere rõnẽ ſolem⁹ Cal/
culus qñq3 ꝓ rõne poniť. Cic. Jtaq3 tibi concedo vt
ſi te alicui⁹ dati penitet ad calculũ reducas. Rurſus
calculus minima pars ponderꝭ dr. Et culter lapide⁹
quo Eſaie ꝓphete labia mũdata fuere.

Calculoſus qui calculis.i.lapillis in corpore abũdat.
Quo noĩe vſus eſt Ply. Et calculoſus locus qui cal
culis abundat. Col.lib.iij. Loca aprica calculoſa gla
reoſa interdũ ⁊ ſaxoſa amat ficus.

Calculo as.rationẽ facio. Vnde calculator a calculis:
id eſt lapidib⁹ minutis quos antiqui in manu tenen/
tes numeros componebant.

Calco as.comprimo:qđ ⁊ ad aĩm trãſferť: vt calcauit
paſſiões:cui⁹ cõpoſita ſũt ↄculco/inculco/et ꝓculco.

Caliga e.penulti. correpta tegumentũ tibiarũ. Cuius
diminu. eſt caligula. Am. Colobio ⁊ pallio indutos
caligulis calciatos. A quo militari calciamento ger/
manici filius Caius Ro. Jmperator cognomen ſor/
titus eſt:quoniam in exercitu natus ſit. Auſo. Caius
cognomẽ calige cui caſtra dederũt. A caliga ſit cali/
gatus: vt miles caligatus. Juue. Veniã caligatus in
agros. Dicitur ⁊ caligaris.

Caligula dict⁹ fuit Caius Jmperator: a caligis quas
margaritis refertas p̃mus portauit. Hic edificauit
ciuitatẽ quã calipolim nominauit.

Caligo pe. pro. vmbra eſt de ſpiſſitudine aeris effecta
qm̃ aeris colore gignať. Hinc caliginoſus a.um.pro
obſcuro dr et caliginoſus vt apđ Hie. Añq3 offẽdãt
pedes nr̃i ad mõtes caliginoſos. Caligo as.caliginẽ
induco:obſcuro. Hie. in exo. Oculi ei⁹ caligauerãt.

Calaris ciuitas in ſardinia:vide in dictione Sardinia.

Calchas antis.nomen ꝓprium greci auguris.

Calor ⁊ caliditas idẽ ſignificant. Diciť ⁊ caldor. Var.
Olea lecta ſi nimiũ diu fuerit in aceruis caldore fra/
ceſcit:et oleum fetidum fit.

Caleo es.calui:per ſimplex l.ferueo/calidus ſum. La.
lib.de opi. Qui aũt ignẽ putauerũt:hoc vſi ſũt argu
mento:ꝙ p̃ſente aĩa corpus caleat:recedẽte frigeſcat
Jn quo oſtendiť primitiui ⁊ deriuatiui diuerſa ſigni
ficatio: vt caleat intelligať: calidũ ſit: frigeſcat frigi/
dũ fiat:cõpoſita ſunt concaleo ⁊ incaleo.

Caleſco calidus fio:a quo cõcaleſco ⁊ incaleſco.

Calefacio ⁊ calfacio calidum reddo. Plyni.libro.xxſ.

Chryſocome radix calefacit et ſtringit. Hinc excalfacio a quo excalfactori⁹ a.um. Idez. Excalfactorias habet vires. Cõcalfacio: incendo. Cice. Et ait idẽ cũ brachiũ ꝯcalfecerit tũ ſolere pugnare.

Caleſio habet ſignificationẽ paſſiuã illatã: vt hic caleſit igni. A quo concalfio: et excalfio.

Calidus a.um. a calore fit: et modo feruentem ſignifi. Vir. Voluit ille vomens calidũ de pectore flumen. Modo ferocẽ incõſultũ. Pacu. Caue ſis nimis calide loquaris ⁊ turbã cõcites. Modo velocem. Var. Cũ hec dixiſſet ecce calidis pedib⁹ quidã nauicular? irrupit in curiã. Dicit̃ et cald⁹ ꝑ ſyncopã. Mar. Frigida nõ deerit: nõ deerit calda petẽti. Sũt tñ q̃ differentiã faciant inter calidũ et caldũ: vt ſit calidũ ſponte nullo extrinſec⁹ calorẽ ſuggerente: vt ignis ⁊ ſpũs noſter qui corpus animat. Caldũ vero aliũde. Quo modo locutus eſt Pedianus. Corpus nudũ caldatũ ſicut in lecto erat poſitũ: vt vulnera videri poſſent in forũ detulit. Sed ꝯfundit̃ apud auctores.

Calorificus a.um. quod calorem facit: ſicut a frigore: frigorificus.

Callus et callum vtroq; modo dicitur pro duricie illa que in manibus vel pedibus ex labore naſcit̃. Plau. in Perſa. Plus calleo q̃ aprugnũ callum callet. Eſt aũt callum aprugnũ caro apri calloſior ob id ſapor? iucũdioris. Et in Cap. Quanta ſumini abſumendo: quanta callo callamitas.

Callidus per duplex ll. aſtutus. Differtq; a verſuto ꝙ callidus ſit ille (vt ſcribit Cice.) cuius animus vſu vt manus opera cõcalluit. Verſutus cui⁹ mens celeriter verſetur. Hinc calliditas que ſ̃m Ariſto. eſt quedam prudentie pars: que ita verſat̃ in paruis vt prudentia in magnis.

Calleo es. callui: ꝓprie calloſus ſum: ſiue callũ facio. Plaut. in pſeu. Neq; ego hoĩes magis aſinos vnq̃ vidi ita plagis coſte callẽt: quos dum ferias: tibi pl⁹ noceas. Transfert̃ et ad animum. Idem. Occalluit animus. Cicero Sulpi. At qui non in illis rebus exercitatus animus callere iam debet. Interdum callere eſt perfecte ſcire: ꝙ ſicut pes vel manus ex longo labore callum facit: ita mens longa experientia facit habitum quendam rerum: in quibus verſatur. Et ſic neutrum tranſitiuum eſt: vt dicenda ſilendaq; calles. Et illud. Legitimumq; ſonum digitis callemus et aure. Huius verbi compoſitũ eſt. Occalleo a quo occalleſco. Plau. in aſi. Qui latera conteram tua que occalluere plagis.

Calliſcere eſt callũ fieri. Cato. Aures nobis calliſcunt ad iniurias.

Cales oppidũ in Gallia: aliud in cãpania: a quo cales populi iuxta falernos et maſſicos: de quib⁹ Virg?. Aequora quiq; cales linquũt. Hinc calenũ vinũ.

Calende primus dies menſis: α καλεω καλω voco quia ſolebat Rome minor pontifex noua luna ꝯſpecta plebẽ vocare in capitoliũ: vt audiret quot dies a calendis ad nonas ſupereſſent.

Calendaris et hoc calendare: q̃d ad calẽdas pertinet: vt Iuno calendaris.

Calendarius a.um. idem eſt vt calendarius liber. Vide in ephemeris.

Callis via callo perdurata. Virg?. lib. viij. Rara per occultos ducebat ſemita calles.

Callimachus penul. cor. nomen poete cyrenenſis qui princeps inter Elegiacos habet̃. Fuit ⁊ alius hiſtoricus egypt⁹: de quo Suidas noſter υιοσ βαττου καὶ μεσατμασ μαθητησ ερμοκρατουσ et multa: et quot fuerint longe ꝓſequitur.

Calliſthenes penulti. cor. nomen philoſophi: et apud nos pulchritudinis potentia dicit̃. Hic fuit olinthi⁹ Alexandro magno familiar? ex cõdiſcipulatu apud Ariſtoti. accituſq; ab ipſo rege ad prodenda memorie geſta eius aſiatica. Huic nocuit immodica libertas grauitaſq; inuiſa regi cũ haud quaq̃ male aſſentãtiũ accõmodatus ingenio eſſet. Nam cũ Alexan. magnus ex perſico ſupbie regie more adorari vellet acerrimus inter recuſantes Calliſthenes fuit palam dictitãs Alexandrũ non adorandũ eſſe: q̃ res ⁊ illi et multis ꝑncipib⁹ macedonũ exitiũ fuit. Siqdẽ Alexander Calliſthenẽ ꝓpter adoratiõis perſice interpellatũ morẽ: ꝯiurationis conſciũ fuiſſe criminatus eſt: eũq; truncatis mẽbris abſciſiſq; aurib⁹: ac naſo: labiiſq; deformatũ: cũ cane in canam clauſum circũferri iuſſit: diuq; tortum tandẽ necauit. De hoc Sene. lib. vj. queſtionũ naturaliũ. Fuit Calliſtheni nobile ingeniũ et furibundi regis impatiens: hoc eſt Alexandri crimen eternũ: ꝙ nulla virtus: nulla bellorum felicitas redimet. Nam quotiẽs dicetur: Occidit perſarum multa millia: opponet̃: et Calliſthenẽ. Quotiens dictum fuerit. Occidit darium: dicetur Sed et calliſthenem occidit.

Caliſto vna ex nymphis: et pulcherrima dicit̃. Fuit et Lycaonis arcadie regis filia: ex qua ortus eſt arcas a quo arcadia. Que poſtea verſa eſt in vrſam q̃ dicit̃ Arctos ⁊ iuxta borealem polũ ſita.

Calypſo inſula ꝯtra Trogloditas ſita. Eſt ⁊ nympha oceani et Tethyos filia. Regnauit in ogygia inſula ⁊ Vliſſem naufragũ hoſpitaliter ſuſcepit. Oui. Ah quotiẽs illũ doluit ꝓperare calypſo: de qua Homerus in odyſſea. per y ſcribitur.

Calyptra e. genus veſtimenti quo mulieres capita tegebant: a καλπυτω tego.

Calliope penul. cor. vna muſarũ ⁊ preſtantiſſima que etiã calliopea đr: ſicut ⁊ penelope penelopea a pulchro ore dicta ωψοποσ vult⁹ et facies dicit̃ καλλοσ pulchritudo. Preeſt heroicis verſibus.

Calix genus poculi quo bibim⁹: ꝙ eo calidã bibebãt: vt inquit Var. Nam ⁊ calidam ⁊ frigidam cõuiuijs veteres adhibebãt. Iuue. Calide gelideq; miniſter. Qñq; ponit̃ ꝓ maiori vaſe. Cice. lib. iij. Tuſ. Quid hic calix mulſi impingendus ẽ: vt plorare ſe deſinat. Quãdoq; ꝓ vaſe in quo legumina ⁊ holera coquuntur. Ouid. lib. v. faſt. Stant calices: minor inde fabas holus alter habebat. Var. calix a caldo ꝙ in eo calida puls apponebatur: calices fictiles cululli dicũtur. At calyx cũ y ſignificat foliculũ: quo fructus arborũ cooperit̃: a καλυπτω cooperio.

Calliblepharon medicamentũ quo fucant̃ ornanturq; palpebre. Ply. lib. xxviij. Calliplephari pari modo fuligo in hoc vſu temperatur.

Callirhoe fons apud athenas. Papi. lib. xij. th. Et q̃s callirhoe nouies errantibus vndis implicat. Hic poſtea a tyrannis reparatus Enneacrenos dictus eſt. i. ſaliẽtes nouẽ. Martian⁹ de hoc fonte. Fontes multi attice inter quos callirhoe ꝑdicatur.

Calydon penultima correpta ſeu Calydonia etholorum ciuitas regia Oenei patris Meleagri: et regio vicina: diſtat a mari ſeptem milliũ quingentorũ paſſuum ſpatio per quod Euenus fluit. Luca. Et meleagreon maculatus ſanguine neſſi: Euenos calydona ſecat. Hinc calydoni⁹ donia. nium. ⁊ Calydonis idis. Ouid. Plangũt ſe matres calydonides. Itẽ Clydonia ſylua Britannie: vnde ſeui leones mittebantur: a qua Britanni quandoq; Calydonij vocantur: ſecũda ſyllaba longa et tertia breuis. Mar. Nuda calydonio ſic viſcera prebuit vrſo. Idẽ. Quin te calydonios Ouidi viſure Britannos. Cum autem de etolico agro intelligimus ſecunda breuis tertia longa: vt ſupra apud Luc. et Ouid. Tradidit aonius pauidã calydonida neſſo.

Calydna inſula: quã quidam vnam eſſe cum Calymna

Alij calydnas duas leron et calymnam: que ſunt circa Rhodum. Strabo. alias ab his calydnas prope Tenedum conſtituit.

Calipolis vrbs thracie in extremo helleſponti a Caligula edificata a q̄ nomen ſumpſit: h̄ ē caligule polis.

Callipide pe.cor. populi ſcythici: hiſpanū fluuiū incolentes: vt auctor eſt Herodotus.

Calliſtratus penul.cor. nomen viri ꝓprium.

Calon latine bonum ſiue pulchrum ſiue honeſtum. Et Calon dicitur lignū. Inde Calones calcei ex ligno. Quo etiā noīe ſerui militū caſtra ſequentes dicūtur qui clauas ligneas vel fuſtes gerebant: vel qui militibus ligna ſubminiſtrabant. Hor. Hūc ꝑminxerūt calones atꝫ caballi. Quidā tn̄ Calones a calando deriuāt ꝙ ad miniſteriū aduocent̄. Alij a calendis: ꝙ calendarū die cibaria caperent ꝓ toto menſe. Et calon nomen eſt ſtatuarij.

Calopodiū calciamenti lignei gen⁹: qd̄ alio noīe dicūt Soccum et ꝑ diminutionē ſocculum.

Calenum cū oe diph. vrbs campanie. xiiij. paſſuū millibus a capua diſtās. In cuius agro vinum optimum et dulce naſcitur. Stra. Calenum vrbs in campania in primis eximia adiuncta Caſelino. Unde Horati. Prelo domitam caleno tu bibes vuam. Quidā etiā calenum vinum accipiūt a calibus oppido cāpanie. Alij a καλοσ quod eſt bonū et οἶνοσ vinū. Iuue. Occurrit matrona potens que molle caleno. Et ſic ſcribi poteſt cū oe. diphton.

Calpar doliū. Uar. li. j. de vi. pa. Quia anteꝗ̄ nomen dolij ꝓlatum eſſet id genus vaſorū calpar diceretur. Feſtus docet eſſe genus vaſis fictilis: ſeu vinū nouū: qd̄ ex dolio demittit̄ ſacrificij cauſa anteꝗ̄ deguſtet̄.

Calpe hiſpanie mons: circuitu nō magnus: altitudine ingens: vna ex columnis herculis: in cuius radicib⁹ vrbs eſt nomine Calphe: vt inquit Stra. quo etiam nomine dicta ē inſula in occaſu poſt Gades anguſto diſcreta freto αλλα καλπισ υλρια εσΤι.

Calua e. dr̄ os capit̄ vbi capilli eſſe ꝯſueuere. Mar. Pſilotro: faciemꝫ lauas: ⁊ dropace caluam.

Caluus dicitur a cuius capite capilli defluxerunt: ſiue qui ſine capillis nati ſunt. Unde Ply. libro. xj. docet eſſe gentes naturaliter caluas quales Myconij qui capillo carentes gignunt̄. Hie. in leui. Uir de cuius capite capilli fluūt caluus ⁊ mundus eſt. Hinc fiunt compoſita precaluus et recaluus: qui ⁊ recaluaſter dicitur de quibus infra.

Caluities ⁊ caluitium defluuium capillorum a capite: ſeu locus in quo capillorum defluuium eſt. Hieron. Ibidem. Sin autem in caluitio ſiue in recaluatione albus vl̄ ruffus color fuerit exortus: et hoc ſacerdos viderit cōdemnabit eum haud dubie lepre que orta eſt in caluitio. Sueto. Caluitij vero deformitatē iniquiſſime ferebat: ſepe obtrectatorū iocis obnoxiam expertus: ideo deficientem capillum reuocare a vertice conſueuerat.

Caluo as. caluum facio: a quo decaluo et recaluo. Primū ſignificat valde caluo. Secūdū ab anteriore capitis parte caluo. Hier. in Eſa. Decaluabit dn̄s verticem filiarum ſyon: et dn̄s crinem earū nudabit. Idē in leui. Sin aūt in caluitio: ſiue in recaluatiōe albus vel ruffus color ⁊c̄.

Calueo es. caluus ſum. Plyn. lib. xj. Et quedā aīaliū naturaliter caluent: ſicut ſtrutio cameli ⁊ corui aquatici. Hinc cōponitur recalueo: quod eſt rurſus in canitiem reuertor.

Caluеſcere eſt caluum fieri. Col. lib. vij. Potior tamē eſt ratio cuſtodiendi ne naſcatur: neue in colla calueſcant. Ply. lib. xj. proprium his calueſcere omnibus annis cū ſeritur rapa. Dicitur ⁊ de agris. Col. lib. v. Propter mures atꝫ talpas ſepe nouella caſtaneta calueſcunt: id eſt rareſcunt.

Caluata vinea apud Catonē ⁊ Plyniū ſignificatur in qua vites quidem ſint: verū pauce: rareꝫ: vt in caluitio capilli. Naz ⁊ greci loca ſatis fruticibuſꝫ nuda phalacras: quaſi calueta appellant.

Caluaria totum caput ⁊ carne nudū: et tam de brutis ꝗ̄ de hominib⁹ dicit̄. Palladius: Eque caluaria ſed nō virginis intra ortū ponenda eſt: vel potius aſine. Creduntur enim ſua preſentia fecūdare que ſpectāt. Celſus lib. viij. Ubi capitis oſſa ⁊ ipſam caluariam deſcribit. Et Caluarie loca ſepulture publica quas greci vocant polyandria: ſeu loca vbi decollabantur homines damnati. Hier. Extra vrbes ⁊ foras portas loca ſunt: in quibus truncantur capita damnatorum ⁊ caluarie. i. decollatoꝝ ſumpſere nomē. Propterea autem ibi crucifixus eſt dominus: vt vbi prius erat area damnatorum: ibi erigerentur vexilla martyrū. Et quomodo pro nobis maledictum crucis factus eſt et flagellatus et crucifixus: ſic pro omnium ſalute quaſi noxius inter noxios crucifigeretur. Sin autem quiſpiam contendere voluerit ideo ibi dominū crucifixum vt ſanguis ipſius ſuper Adam tumulū diſtillaret: interrogemus eū quare et alij latrones in eodē loco crucifixi ſunt. Ex quo apparet Caluariā non ſepulchrū primi hominis: ſed locum ſignificare decollatorum: vt vbi abundauit peccatū: ſuperabūdaret ⁊ gratia. Adā vero ſepultū iuxta Hebron: et Arbee in Ieſu filij naue volumine legimus.

Caluo caluis decipio fruſtror: cuius paſſiuum eſt caluor. Tractum a caluis militibus: qui omnib⁹ ſolent eſſe fruſtratui. Pacu. Sentio te pater vocis calui ſimilitudine. Inuenit̄ etiā caluor deponens. Plau. in Caſi. Nam vbi domi ſola ſum: ſoror manus caluitur: id eſt decipit.

Calumnia vexatio alicuius in litibus per fraudem et fruſtrationē. Cice. Exiſtunt ſepe iniurie calūnia quadā ⁊ nimis callida atꝫ malitioſa iuris interp̄tatiōe. Et calumnia dicitur cū alicui crimē falſo imponitur. Hierony. Calumnia eſt cū iuſtis hominibus crimen impietatis obijcitur.

Calumnioſus qui calumniā inferre ſolet. Aug. Nemo illi calūnioſus tendiculas v̄borū requirit.

Calumnior ſignficat per fraudem ⁊ ſubdolā rationem cauſa vincendi in litibus mendacijs alios vexo: et calūniari eſt falſa crimina intendere: et modo cū accuſatiuo: modo cum datiuo conſtruit̄. Hier. lib. j. Re. Si quemꝗ̄ calūniatus ſum. Aug. lib. j. de ciui. dei. Et chriſtianis tēporibus non calūniat̄. Hinc Calūniator: qui calumniam facit. i. qui falſum crimē obijcit. Unde in lege. xij. tabularum. Calumniator idem patiatur: quod reus ſi conuictus fuerit. Ponit̄ et qn̄ꝫ pro fallaci et doloſo.

Caluinarius porcus qui cibo permixto ex colluuie hyeme nutritur.

Calaſtri pueri dicebantur canoram vocem habentes inquit Uictruui⁹ qui a regibus ad hoc munus querī ſolebant.

Calta herba naſcens in ſegetibus: flore purpureo vel potius viola coloris albi.

Cambio bis. pſi. cōmuto. Apud antiquos v̄o cābire accipitur pro pugnare: iter inchoare: flectere. A quo campſo as. quod eſt iter flecto.

Cambyſes penultima producta: nomen proprium regis perſe: cui Aſtyages filiam dedit in coniugem: ex qua natus eſt Cyrus: qui poſtea regnauit. Eſt etiam hoc nomine fluuius hyrcanie ortum habens in montibus Caucaſi.

Camera penul. cor. a nr̄is teſtudo ſeu fornix dicitur: et ipſa pars ſuperior. ſ. tectū deuexum: et incuruū ſolariū a forma teſtudinis: q̄ſi camure. i. curue vt inq̄t Ser.

Camyros em̃ latine curuus dr. Papi. in ſil. Effulgẽt camerę vario faſtigia vitro In ſpecies aioſꝙ nitent. Virg. lib. iij. Ge. Camuris hirtę ſub cornibꝰ aures. Camerę igit̃ tecta incuruate formata. Et camuri boues a curuatione. Pli. lib. xix. Velocitas pernix leui vmbra cameras et pergulas operientes.

Camerare cameram facere. i. fornicem ⁊ teſtudinem a quo cõcamero. Pli. lib. xxxiiij. Dinocrates architectꝰ Alexandri Arſinoes tẽplũ cõcamerare inchoauerat vt in eo ſimulachrũ eius e ferro pẽdere in aere videretur. Inde cõcamerata loca dicimꝰ teſtudinea hoc eſt quę fornicibus conſtant.

Camerinũ penulti. pro. piceni vrbs ꝓclara a curuitate ſitus ita appellata. Ab ea camertes dicti ſunt: quos Liuius ſcribit. P. Scipioni in armanda claſſe: qua in aphricã duxit cohortẽ vnã ſexcentoꝝ militũ armatorum prebuiſſe.

Camertes populi picentini a camerino dicti.

Cameria oppidũ: et palus eiuſdẽ nois in Sicilia.

Camillus ꝓprie puer ingenuus qui flamini dialia ſacrificia miniſtrabat. Antiqui em̃ camillos: et camillas vocabãt miniſtros ⁊ miniſtras impuberes in ſacris. Unde mercurius etruſca lingua Camillus dr: quaſi deoꝝ miniſter. Fuit ⁊ camillus ꝓpriũ nomẽ Romani viri qui Gallos expulit ab vrbe. Itẽ genus quoddã vaſis camillũ dicebãt qd̃ opertũ in nuptijs ferebãt: quod alio noie cumera vocabat̃.

Chamemellũ herba ab odore mali dicta quã vulgus camomillã vocat: ab aliquibꝰ melanthion dicit̃.

Camilla nomẽ Volſcorum reginę: quę Turno contra Aeneam auxilio venit.

Caminus latine fornax dicitur. Virg. libro. iij. Ruptis flammam expirare caminis. Accipitur etiã quãdoꝗ pro ſtructura quę fumũ excipit. Sue. in Vite. Nec ante in pretoriũ redijt ꝗ̃ flagrante triclinio ex conceptu camini. Cice. ad Atticũ. Luculento camino vtendum cenſeo.

Caminata loca dicunt̃ teſtudinata: ⁊ ad fornacis ſimilitudinẽ facta. Pli. li. xvij. Scrobes vbiꝗ caminata foſſura ore cõpreſſiore ſint.

Camene cum ę. diph. quaſi canẽtes amęne. Amęnũ vero ab amando iucũdũ dicimus. Canunt em̃ antiquorum laudes. Var. Camene ab antiquis Carmene vel caſmene dictę ſunt: nunc abiecta r. vel s. camene vocantur. Alij camenas dicũt ꝙ ſint caſte mentis preſides. Sunt aũt camene idẽ qd̃ muſę. Muſa ꝟo ſignificat cantum.

Campana inſtrumentũ notum ad pulſandum idoneũ. A quo Hie. formauit dimi. cãpanula. Nã ad Euſto. ſcribit. Quo vſꝗ campanula in clauſtro pulſabitur. Ariſtophanes aũt comicus in ea comedia: quę ειρηνη inſcribitur. κωλωνα πρoσ αγορευει και ροπαλον αυτου και παλαι οταγορευαι ita ꝙ malleus campane dicit̃ ropalũ li. et etiã inſtrumentum quo pulſatur oſtium.

Campania regio Italię ſic dicta ꝙ campeſtris ſit a qua Campani qui in ea habitant. Ea nũc dicit̃ terra laboris fertiliſſima vbi capua ⁊ Neapolis ⁊ Cume.

Campus eſt grande atꝙ amplum ſpatiũ terrę quę plana ſit. Unde ſpacioſe plateę areęve campi dicuntur. Hier. ſup Cañ. Cãpus planities terrę dicit̃ cui cultura adhibet̃: et excolit̃ ab agricolis. Et campus ſolet accipi pro qualibet re in qua quis ſtudiũ habeat. Dictus campus a capiẽdo ꝙ animaliũ ſeu rerũ multitudinẽ facile capiat: ſeu ꝙ veteres ex agro tantum plano capiebant fructus.

Campeſtria loca plana a campo deductũ nomẽ: vt in campeſtribus inquit Hier. Et apud Eſaiã. Et erunt cãpeſtria in caulas gregũ ⁊ vallis achor in cubile armẽtorũ populo meo. Sic cãpeſtres opere dicebant̃ hi qui in campo martio ſeruilẽ operã candidato impertiebantur: et cãpeſtria dicunt̃ genitaliũ ſuccinctoria: eo ꝙ ludentes in cãpis veſtibus omnibus exuebantur ⁊ nudi ludebant ſolis cãpeſtribꝰ tecti virilia. Hora. Penula ſolſtitio campeſtre niualibus auris. Aug. lib. xiiij. de ci. dei. Cãpeſtria latinũ ꝟbũ eſt: eo dictum ꝙ iuuenes: qui nudi exercebantur in campo pudẽda operiebãt. Uñ qui ita ſuccincti ſunt campeſtratos vulgus appellat. Nec etiã brachę feminalia: vel fęmina: periçomata: ſuccinctoria: ſubligacula appellantur: et lumbaria.

Camparius cuſtos camporũ.

Campſores dicunt̃ vulgo q̇ collibiſtę ac trapeçitę ſũt.

Campe vermis genus hortenſes herbas ac arborum frondes infeſtans a verbo greco καμπτειν qd̃ eſt flectere. Colu. Nec ſolum teneras audent erodere frondes Implicitus conchę limax/hirſutaꝙ campe. Hinc hippocãpe piſces qui ⁊ equi appellant̃ a flexu caudarũ quę piſcoſe ſunt.

Canaſtreũ promontoriũ eſt proximũ pallenę.

Canaan nomen filij Cham: a quo cananeus a. um.

Canna harundo: licet minor ſit ⁊ maior calamo. Col. libro. v. de arundineto. Ea eſt autẽ ſenectus: cum vel exaruit ſitu ⁊ inertia plurium annorum: vel ita denſatum eſt: vt gracilis ⁊ canne ſimilis arundo ꝓdeat. Idem lib. viij. Degener arũdo quam vulgus cannã vocat. Et canna vas in quo ferebatur oleum. Colu. Urcei quibus oleum progeritur canne tegetes quibus oliua excipitur. Stra. ſcribit in aphrica ad cubitos quinos longas: craſſitudine vero digiti minoris cannas naſci. Quare mirũ nõ videtur ſi in eis romã comportatũ oleum ſit. Preterea canna vicus Gallilee eſt: et vrbs Lycaonię.

Cannetũ: vbi cannarum copia ẽ. Palla. lilieta cãneta ponenda ſunt.

Canitium: canna harũdo. Aug. ſuper p̃s. Noſtis quẽadmodũ ſibi faciũt de canitijs ſagittas infantes.

Canne cannarũ tm̃ pluraliter. Vicus i apulia. Romanorum clade clarus.

Canalis a canna fit vna littera detracta. Et tã maſ. ꝗ̃ fęmi. generis eſt. Feſt. Canales per quos aqua ꝯfluit in vijs lapide ſtratis. Virg. Currentẽ ilignis potare canalibus vndam. Eſt autẽ canalis lignũ ad canne ſimilitudinẽ cauatũ a quo aqua deducit̃. Dicitur et hoc Canale. Sta. lib. j. ſyl. Flumina demerſo trahit intemerata canali.

Canalicula diminutiuum parua canalis. Eraſiſtratus medicus docet duas eſſe quaſi canaliculas vel phyſtulas quę a faucibus deorſum proficiſcuntur: per alteram in ſtomachum delabuntur omnia eſculenta ⁊ poculenta: per alteram ſpiritus ab ore in pulmonẽ: atꝙ rurſum in os ⁊ nares commeat: per eandẽ meatus vocis fit: et gręce nominatur τραχεια αρτηρια id eſt aſpera arteria. Lactantius hanc arteriã appellat phyſtulam ſpiritalem: alio nomine Curgulio nominatur. Canaliculus diminutiuum a canalis in maſculino genere. Victru. libro. vij. Canaliculus catũ qui ſtrigis appellatur. Col. lib. ix. Largiore cibo celerius pingueſcit ſemper tamen etiã canaliculi milio repleti apponuntur.

Canaliculatus a. um. qd̃ eſt in canalis modũ factum. Plini. lib. xix. Quibuſdã anguſta ⁊ canaliculata: vt cacumina paucis foliacea ⁊ lata vt atriplici.

Canalicole pe. cor. forenſes homines pauperes dicti ꝙ circa canales fori conſiſterent.

Cannabis penul. cor. herba ex qua fiũt chordę. Perſi. Tũc mare tranſilias tibi torta cannabe fulto. Dicit̃ et cannabũ. Palladius. Hoc tẽpore cannabũ ſeris. Hinc cannabaceus a. um. et cannabinus a. um. qd̃ eſt ex cannabe. Col. lib. vij. Cannabiniſꝙ funibꝰ cor/

nia iuuencoꝝ ligato.
Cancellus ligna inter ſe modicis interuallis in trãſuer
ſum:inſtar retis inuicem annexa: quibus ſcene et tri/
bunalia atqꝫ feneſtre muniri ſolẽt:quos preteriri nõ
licet. Et apud priſcos fere ſemper fuerunt ęrei:quoꝝ
multi extant per baſilicas diſtributi ad lignoꝝ ſimi/
litudinem fabrefacti : quorum lineole altrinſecus in
quinicuncem ſuperpoſite foramina linquũt:quibꝰ cũ
aer aſpectuſqꝫ admittatur:prohibet̃ acceſſus:ſeruat/
qꝫ vſus eiuſmodi clauſtra vineis pro valuis foribuſ/
qꝫ apponi. Cice. in Quinti. Ab his cancellis q̃bꝰ me
circunſcripſi declinauero. Sunt ⁊ cancelli loca can/
cellatim: hoc eſt teſſellatim tranſuerſarijs lignis ac/
cõmoda ſeſſui. Ouid. Cancellis primos impoſuiſſe
pedes. In ſacris litteris cancelli vocãtur ſpecilla fo/
raminibꝰ plena : ⁊ tranſuerſim plagulis feneſtrata:
quas vulgus ęelotypias vocitat. Vñ in prouerbio.
De feneſtra domus meę per cãcellos proſpexi iuue
nem:et video paruulos. Hos cancellos delitioſos.
Cicero libro de ꝑfecto genere dicendi appellat tran
ſennas ab oculoꝝ videlicet ⁊ foraminum tranſitu.
Ait eñ quaſi per tranſennã prętereuntis ſtrictim aſ/
picimus. Et cancellis diſtincta eſt cutis elephantoꝝ:
quaſi teſſellatim conquadrata ⁊ in modũ capſularũ
facta. Inde cancellata cutis dicta eſt a Plinio lib. ix.
cuius verba hęc ſunt: Elephanti cancellata cutis et
inuitans id genus animaliũ odore. Ergo cũ extenta
cute recepere examina arctat' in rugas repente can
cellis cõprehẽſas enecãt. Preterea cancellus poteſt
eſſe diminutiuũ a Cancer. Cancello as. concido dila
nio: diſpungo: erado: deleo. Cancellatim aduerbiũ:
ad ſimilitudinẽ cancelli.
Cancellarij dicunt̃ ſcribe. Qua dictione vſus eſt Fla.
Vopiſcus ſcribens: a Carino Imꝑatore factum eſſe
prefectũ vrbis vnũ ex cancellarijs ſuis.
Cancer cancri genus piſcis: et ſignum cęli: qui et Car/
cinus dicitur. Luc. lib. ix. Par geminis chiron et id
quod carcinus ardens. Cancri in ſyderibus a genti/
libus inde dicti ſunt : eo ꝙ ad illud ſignũ menſe Iu/
nio ſol dum venerit retrogradatur in modũ cancri:
longioreſqꝫ dies faciat. Et in vtroqꝫ ſignificato ẽ ge/
neris maſculini. Ferũt hunc cancrum a Iunone miſ/
ſum fuiſſe lerneum: qui ex lerna palude exijt: et dum
herculis pedem momordit pugnantis contra hydrã
in ſydus tranſlatum.
Cancer canceris: neutri generis morbus eſt. Ouidi.
Vtqꝫ malum late ſolet immedicabile cancer: Serpe
re ⁊ illeſas vitiatis addere partes. Hie. ↄtra Ruffi.
Nemo vnq̃ ſuam carnem odit cum morbo regio la
borantes: phtiſi et cancere diſtillationibus mortem
vitę preferant. Naſcit̃ hic morbus fere in omnibus
corporis partibus : ſed maxime in mamillis mulie/
rum quę non purgantur menſtruo naturali. Legitur
⁊ cancer cancri: genere maſculino ꝓ morbo: vt apud
Catonem de re ruſti. Eadem braſſica vulnera putri/
da cancroſqꝫ purgabit: ſanoſqꝫ faciet. Dictus cancer
a cancri rubore: ſeu ſimilitudine. Nam ſicut illi pe/
des: ita huic vene protenſe ex vtraqꝫ parte cernun/
tur. Hic alio nomine dicitur carcinoma: et gręce car
cinus dicitur. Suidas autem dicit Cancrum poetã
tragicum fuiſſe ; alterum etiam poetam atticum qui
multa ſcripſit.
Cancri etiã dicebant̃ qui nunc cancelli per diminutio/
nem dicunt̃. Hoc eſt opus ſubtili materia in trãſuer/
ſum cõpacta ad ſimilitudinẽ retis facta: ꝙ frequẽtia
foramina habeat : qualia ſunt quę in corpore efficit
morbꝰ qui cancer vocat̃. Vnde Apu. vocat cancros
orci/pro faucibus ⁊ tenacibꝰ ſtationibus.
Cangrena penulti. pro. ſpecies morbi alia a cancro: q̃
vt ait Pli. ſanari poteſt: in hoc cancer ⁊ cangrena cõ
ueniũt ꝙ vtrũqꝫ carnẽ exedit. Naſcit̃ cangrena non
oñibꝰ partibus corporis: ſicut cancer: ſed in promi/
nentibꝰ mẽbris. i. inter vngues ⁊ alas ⁊ inguina.
Candax acis. penul. cor. nomen reginę ęthiopũ. Iuue.
Candacis ęthiopũ dicãt arcana. Sic alia terminata
in acis corripiũt pe. vt Salmacis ꝓ fonte. Ouid. li.
xv. Cui nõ audita eſt obſcena ſalmacis vnda. Idem
lib. j. de arte. Atracis ãbiguos traxit in arma viros.
Hoc eſt hippodamia ab atracia.
Candeo es. candui: ignitus ſum. Cicero lib. j. officio.
Quid enim cenſemus ſuperiorem illum Dionyſium
quo cruciatu timoris angi ſolitum qui cultros metu
ens tonſorios cãdente carbone ſibi adurebat capil/
lum. Et candere ſignificat candidum eſſe. Virgi. lib.
iiij. Candentis vaccę media inter cornua fundit. A
candeo fit candeſco: quod eſt ignitus fio. Compoſi/
ta: excandeo ⁊ incandeo: a quibus excandeſco ⁊ incã/
deſco: quę proprie ſignificant vehementer incendor.
inflammorqꝫ. Transferuntur etiã ad iram : ꝙ ea eſt
velut ignis: animum incendens: et vultum hominis
quodã candore perfundens. Sed non temere. Cum
eñ ignis obſtantia exuperat ac fumũ vincit: cando/
rem laminę concipit. Vel quia vt ſol quanto candi/
dior tanto ardentior: ita animus dum ira concitatus
eſt: inflãmatus incenſus ⁊ excandeſcens dicit̃ vt tan/
ta mẽtis cõmotio ſignificetur Celius Cice. Id poſt
q̃ reſcijt excanduit: et me cauſam inimicitiarũ quere/
re clamitauit. i. ira vehementer incẽſus eſt. Cato de
re ruſti. Nam ſi tecto coquas cũ bitumen ⁊ ſulphur
additũ eſt: excandeſcit. i. incendetur ⁊ inflammabit̃.
Hinc excandeſcentia: q̃ eſt vt Cice. lib. tuſ. inquit ira
naſcens ⁊ ſine modo exiſtens. Ex quo cõſtat flammã
ignis cãdidã eſſe. vñ Ouid. lib. vij. me. de incãdeſco
apte demõſtrat. Nõ ſecus exarſit q̃ cũ balearia plũ/
bũ. Funda iacit volat ⁊ incãdeſcit eũdo. Et quos nõ
habuit: ſub nubibus inuenit ignes. Aug. ſup Io. cũ
actõ iunxit. Quã totã repleuerat ſpũſſancti gratia.
totã incãduerat diuinus amor. Eſt ⁊ recandeo: a quo
Recandeſco: qđ eſt rurſus candeſco. Ouid. li. j. me.
Ergo vbi diluuio tellus lutulenta recenti Solidus
ęthereis altoqꝫ recanduit ęſtu.
Candefacio: candidũ facio. Plau. in muſ. Quid ceruſa
opus eſt? Nã qui malas oblinã vna opa ebur atra/
mẽto cãdefacere poſtules. Hinc excandefacio. Var.
lib. iij. de re. ruſ. Cęne collegioꝝ excandefaciũt anno
nã macelli. Aliqñ etiã Cãdefacere eſt cãdentẽ hoc ẽ
ignitũ reddere ⁊ excandefacere ira valde inflãmari:
et excandefactus ꝑter modũ iratus.
Candor ipſe ſplendor: vt candor eſt lucis ęterne.
Candidus a. um. qđ ex luce ita nitet: eũqꝫ colorẽ habet
qualis eſt flãmę ignis: licet aduerbiũ Candide ꝓ be/
nigne ⁊ pure ſumat̃. Celius Cice. Cauendũ tibi erit
ne parum ſimpliciter ⁊ candide poſuiſſe inimicitias
videaris. Hora. Albi noſtroꝝ ſermonũ candide le/
ctor. Interdũ candidus ponitur ꝓ fęlici. Tractũ a
thracibus qui diem fortunatũ albo: aduerſum nigro
lapillo deſignarunt. Catullus. Fulſere vere candidi
tibi. Hora. lib. ſer. Hũccine ſolẽ tam nigrũ eſſe mihi
id eſt triſtẽ ⁊ exitioſum. Differt tñ candidus ab albo:
ꝙ candidus eſt qui quadã intenta luce perfuſus eſt.
Albus qui pallori vicinus eſt.
Candido as. candidũ facio. vñ Canditatus candidus
factus. Pomp. Veſtem lixiuio candidans.
Candidatus qui luce quadã intente perfuſus eſt. Lac.
libro. vj. per tranſlationem. Qui ſi hoc ille faciebat
homo non a cęleſti tantum: ſed a publica quoqꝫ ciui/
liqꝫ iuſtitia remotiſſimus: quanto magis id nos face
re debemus qui immortalitate veluti candidati ſu/
mus? Candidati etiã dicebãt̃ qui in alicuiꝰ magiſtra/
tus aut dignitatis petitione verſabantur: a tunica

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

candida quā per id tempus induebant ſiue ad denotandū integritatē: ꝙ ſol⁹ hic color ſincerus ac purus et minime inquinatus eſt: ſiue vt perſpici ab omnib⁹ poſſet eos pecuniā nō habere qua ciues corrūperēt. Ire autem candidati per comitia ſolebāt ſuadendo rogādo ſubmittēdo ſe omīb⁹ et nudato etiā corpore cicatrices oſtendendo Inde ꝑ tranſlationē aliarum quoqꝫ rerum petitores ſicuti a Quintil. candidatus eloquentię: a Ply. in panegy. candidat⁹ glorię ⁊ immortalitatis: a Hier. candidatus fidei nuncupatꝰ: ex quib⁹ oſtenditꝰ candidatus ꝯſtrui cū gtō: vt ſit candidatus ꝯſulatus ꝑture: queſturę: qui petit conſulatū: preturam: queſturam.

Candico. as. penultima correpta: candorē habeo: ſiue dealbo album facio. Plyn. lib. viij. Inſignę ei in dextero latere candicans macula. Idem. Cuius radice vtuntur ad candicādos capillos. Hinc candicātia e. pro albedine. Ply. lib. xxxvij. Fictitię ſacrificationis candicantiam fugiunt.

Candifico as. candidū facio. Aug. lib. xxj. de ciui. dei. De igne fulgido ꝙ certū ſuum fulgorem lapides coquendo candificet. Neui. Poliens ſeſe ⁊ ſuccis herbarum candificans cutem.

Candela a candore luminis dicitur. Hinc candelabrū in quo candelę figūtur. Sunt autem candelę quacūqꝫ conſtent materia ſcirpis/ teda/ ſeuo/ cera. Varro. Candelabra a candela in his enim funiculi ardentes figebātur. Mar. de candelabro corinthio Nomina candelę nobis antiqua dederūt. Non norat parcos vncta lucerna patres.

Candebea pal⁹ fuit: de qua Ply. lib. vj. Pars ē inquit Syrię q̄ phenicę dꝛ finitima iudeę intra montis carmeli radices: paludē habens q̄ candebea noiatꝰ. Ex ea creditur naſci belus amnis.

Canus a. um. quod eſt ſenex: a candeo vt quidā putāt. Virgili⁹. Cana fides et veſta. i. antiqua: Vetuſtate enim caneſcimus. Cani vero ſubſtantiuū accipiūtur pro capillis albis prę ſenectute: vt eſt illud Cani em̄ ſunt ſenſus hominis.

Canicies et canitudo pro ipſa albedine. Plyn. Et ipſa iam canicie venerabilis.

Caneo canes canui: canus ſum: a quo caneſco: canus fio. Incaneo: incaneſco: valde canus fio. Hier. libro. j. Re. Ego ſenui ⁊ incanui.

Caniſtrū et caniſter: fiſcella: ciſta viminea. Virg. Cereremqꝫ caniſtris expediunt. Gręce καρασῖσορ. a in i. mutata. Palladi⁹. Salignis caniſtros fieri debere virgultis: qꝛ genus hoc oleum dicitꝰ adiuuare. Cui⁹ diminu. eſt caniſtellū ⁊ caniſtellus.

Canephora penul. cor. virgo dicitur quę more attico ſacra in ciſtulis repoſita capite ſuſtinebat: cana em̄ grę̄ci dicunt q̄ nos caniſtra et ꝑ diminutionē caniſtella. Vn̄ canephorę appellantꝰ: quę ſacra huiuſmodi vaſculis recondita capite ferebant. Cic. in vi. Verrinarū. Habe canephoras deoꝝ ſimulachra reſtitue.

Canis generis cōmu. anial latrabile: piſcis marinus: ſignū cęleſte ⁊ ludi talaris ſignū: quod vnū duntaxat punctū ꝯtinebat. Ideo dānoſus erat. Prop. Sempꝑ dānoſi ſubſiluere canes. Perſi. Damnoſa canicula quantū Raderet anguſte collo nō fallier orce. Canis anial a canendo dꝛ: ꝙ noctu in cuſtodia ⁊ in venādo ſignū voce det. De hoc Colu. Quis hominū clari⁹ aut tanta vociferatione beſtiam vel furem predicat q̄ iſte latratu? Quis famulus amantior dn̄i? quis fidelior comes? quis cuſtos incorruptior? quis excubitor inueniri poteſt vigilantior? quis deniqꝫ vltor aut vindex conſtantior? Canis ſydus leporem fugientē ſequitur: habet in lingua ſtellam vnā que ꝓprie appellatur canis: magna quidē et ſplēdida: in capite alterā quam nōnulli Siroon dicunt. Sūt ergo duo canes in cęlo: maior. ſ. et minor. Sed canem dicendo maiorem intelligimus. Minor enim canis canicula dicitꝰ: quę quia integrū diem in ortu atqꝫ occaſu canē precedit: a grecis procyon vocatur. Nam pro ante κυωρ canem ſignificat. Hęc etiā anticanis ⁊ ſirius dicitꝰ. Cice. Anticanē procyon graio qui noīe fertur. Oritur ſeptimo calendas Auguſti. Occidit ſed non tota poſt dies. xl. Hęc ſtella canis ęſtiuis menſibus in medio centro cęli eſt. Et dū ſol ad eam aſcenderit: ꝯiuncta cū ſole duplicat calorē ⁊ diſſoluuntꝰ corpora ⁊ vaporantꝰ. Latine canicula dicitꝰ. Vn̄ ex ipſa ſtella dies caniculares dicuntꝰ: quādo moleſtę ſunt purgatiōes. Dicta canis ꝙ corpora morbo afficiat: vel ꝓpter flammę candorem ꝙ eiuſmodi ſit vt pre cęteris lucere videatur.

Canicula diminutiuū a cane: cū eſt feminini generꝭ. Et accipitꝰ pro ſigno cęleſti. Columel. lib. x. Cūqꝫ ꝑacto ſolſtitio vſqꝫ ad ortū caniculę: qui fere dies. xxx. ſunt. Hinc Caniculares dies.

Caniculus catulus: a quo catellus diminutiua ſunt a canis generis maſculini.

Caninus a. um. qđ eſt ex cane. Ply. Sanguine canino nihil ꝯtra toxica p̄ſtantius eſt. Canini ꝟo dentes ſūt poſt primores. Vide in dictione dentes.

Canatim aduerbiū ſignificat ad ſimilitudinem canis:

Canarius a. um. quod ad canē ꝑtinet: vt canaria lapa: q̄ canibus adheret. Apud Ply. lib. xviij. Augurium canariū legitꝰ: ⁊ apud Ateiū capitonē. Canario ſacrificio ꝓ frugibus deprecādę ſeuitię cauſa ſyderis caniculę. Canatius ab Apuleio dꝛ in floridis ꝓ clara ceu ꝑconis voce. Canatius inquit limā dabo vt ꝑ om̄es prouincias eat. Sed hoc a canādo. i. calando videtꝰ dictū. Nā Var. ſcribit ꝯſuetudinis fuiſſe vt claſſicus in arce circūqꝫ muros canatum iret.

Canarij populi circa athlātē aphricę mōtē habitātes: ꝙ victus eius animalis his ꝓmiſcuus ſit.

Canicularis adiectiuū a canicula cęleſti ſigno dictum. Unde Caniculares dies.

Cano is. cecini cantū ⁊ canitū: a quo Hiero. formauit participiū cū in Apocalypſi inquit. Qui erant tuba canituri. Sed eius cōpoſita faciunt preteritum in ui diuiſas ſyllabas. Significatqꝫ proprie canere voce modulari. Hinc canere poete dicuntꝰ qm̄ ꝟſus rythmica ratione compoſiti ſunt: et cantando ꝓnūctiari ꝯſueuerūt. Virgꝭ. Arma virumqꝫ cano. Canere etiā is dicitꝰ qui non tm̄ ore: ſed q̄ fides organa ve pulſat: aut qui tibias inflat. Unde Canere receptui quod ſignificat poſt cōflictum milites a pugna eſſe reuocandos recipiēdoſqꝫ in tutū: quod fit cantu turbarum ⁊ clangore ſicut canit bellicū cum initur ꝯflictus ⁊ milites in pugnā ꝓdeunt. Vege. Tubicines ad bellū vocant milites rurſum receptui canentes reuocant. Sed quia veteres laudare ⁊ vaticinari verſibus ſolebant: factū eſt vt canere ꝓ laudare capiatur. Virg. Regēqꝫ canebant. Et pro vaticinari. Idem. Ipſa canas oro. Quandoqꝫ pro ꝑdicare ⁊ cū quodā vt exaudiri poſſit canore proferre. Mar. Quicquid fama canit donat arena tibi. Huius ꝟbi compoſita ſunt Accino quod eſt ad aliquid vel iuxta cano. Concino ſimul cano. Circūcino. Excino extra vel valde cano. Incino intus cano. Intercino inter agendum cano. Occino ſiue occano ꝯuiciū facio. Percino canendo perſeuero. Procino canendo ꝓfero. Precino ꝑdico prediuino: ⁊ antecano. Recino rurſus cano. Hora. lib. car. Quē deū cuius recinit iocoſa nomen imago. Interdum ſignificat in contrariū cano. Idē lib. j. carminum. Nunc ego mitibus mutare quero triſtia dū mihi fias recātatis amica. Eſt et Succino qđ ē ſummiſſa voce cano. Et om̄ia habent penulti. cor. Hinc deducuntur infraſcripta.

Canto as.frequentatiuũ:a quo cantatio cantatus cantator ꝛ cãtatrix. Cõpoſita mutant a in e. vt Accento as. vnde accentus. Concento a quo concentus. Occento ꝛ ſuccento. Excanto vero incãto ꝛ recanto ſeruant a. Aliqñ tñ cantare ponit̃ pro incantare. Virg. Frigidus in pꝛatis cantando rumpit̃ anguis.

Cantito as.penulti. coꝛ. frequentatiuũ a frequẽtatiuo foꝛmatum. Auguſti. Quales poetarum noſtroꝛum carminibus cantitantur.

Cantus us.a cano fit:ꝛ ẽ inflexio vocis. Et ꝓ cantione cuiuſcũqꝫ rei dꝛ. Virg. Cantuſqꝫ dedere.

Cantio idem qꝺ cantus. Cuius dimi. eſt cantiuncula.

Canticum pꝛopꝛie eſt elegãs et laſciuus cãtus. Quintilian⁹ Sit poete lectio cum ſuauitate quadã grauis ꝛ non quidẽ pꝛoſę ſimilis quia carmẽ eſt: et ſe poete canere teſtantur non tamẽ in canticum diſſoluta. gręci canticũ hymnũ vocant. Itẽ pſalmum. Sed ꝓpꝛie hymnus dicit̃ qui voce naturali fit: pſalmus qui aliquo muſico inſtrumento.

Cantilena: cantici conmpoſitio.

Canoꝛ cantus ẽ elegantia quedã ꝛ conſonãtia quedã. Quintilia. Vocis rationem Ariſtoxenus muſicus diuidit ρυθμον καὶ μελοσ εμμερον quoꝛũ alterum in modulatione eſt: alterum canoꝛe ac ſonis conſtat. Ouidius libꝛo. v. me. Nec tamen ille canoꝛ mulcendas natus ad aures.

Canoꝛoſus a. um. q̃ſi ſonoꝛoſus. Gel. Collectã coactãqꝫ vocem et magis claros canoꝛoſoſqꝫ ſonitus facit.

Canon latine regula: a quo canonicus a. um. quod eſt regulare. Auguſti. lib. iij. de ciui. dei. Quã ſolis obſcurationem nõ ex canonico ſyderum curſu accidiſſe ſatis oſtendunt. Et canon interioꝛ ſcuti locus: quo bꝛachia immittunt.

Canoniço as. latine regulo κἀι ελληνιστὶ κάνων καὶ κανονισματα.

Canopus penul. pꝛo. ciuitas ęgypti diſtans ab Alexandria. c. xx. ſtad. ex qua oꝛtũ ferunt Claudianũ poetam dicta q̃ſi canobus a Canobo Amycleo Menelai nauis gubernatoꝛe ibi ſepulto. Nã deuicta Troia in ęgyptum vi ventoꝛum delatus cum Helena gubernatoꝛem ictu ſerpẽtis quẽ Hemoꝛobida vocant amiſit: in eiuſqꝫ memoꝛiã vꝛbem condidit relictis ibi his qui ad nauigandum inutiles erãt. Nęc ſalubꝛis aeris benignitate homines allicit. Eſt ibi nili oſtium quod canopicũ vocant. Hinc Canopite. penul. pꝛo. dicti ſunt qui canopum habitant. Canopicus a. um. poſſeſſiuũ a canopo. Var. Nobis ſaperde videmur cum ſimus canopici.

Cantabꝛi. penul. coꝛ. Hiſpanię populi ſũt in extremis luſitanis finitimi his qui tractũ trans duriã ſeruant: Hi efferi ſunt ꝛ nullã vitã ſine armis eſſe exiſtimant. De quib⁹ Sirius. Cantaber añ oĩs hyemiſqꝫ ęſtuſqꝫ famiſqꝫ Inuictis. Et mox. Nec vitã ſine marte pati quippe oĩs in armis Lucis cauſa ſita eſt ꝛ damnatũ viuere paci. Cãtabꝛoꝝ regio cantabꝛia dꝛ. Sue. Do muit autẽ partim ductu: ꝛ partim auſpicijs ſuis cantabꝛiã. Hinc cantabꝛius a. um. Floꝛus li. iiij. Tantã amplexus cantabꝛiã efferã gentẽ ritu ferarum quaſi indagine debellabat. Cãtabꝛicus. um. Sue. in Aug. Extrema bella duo omnino ꝑ ſe geſſit Dalmaticum ꝛ cantabꝛicũ. Memoꝛię ꝓditũ eſt cãtabꝛos ſolitos canere peana leticię ſuffixos cruci ab hoſtibus. Cur aũt ſeptẽtrionales ſint ad arma promptiſſimi ruãtqꝫ in ferrũ ſine timoꝛe cauſa ẽ ſanguinis abũdãtia ſicut docet Victru. lib. vj. ecõtrario meridiani populi ꝓpt̃ ſanguinis exiguitatẽ timidioꝛes ſunt: ferro reſiſtere ſed ardoꝛes ꝛ febꝛes ſuſtinẽt ſine timoꝛe tñ coꝛpoꝛa ſeptẽtrionaliũ a febꝛi ſunt timidioꝛa ꝛ imbecilla.

Cantharus: penul. coꝛ. ꝛ cũ th. aſpirato gręcũ: eſt quo ſignificat̃ poculũ qꝺ baccho tribuitur: ſicut cyphus herculi a cantaro qꝺ erat nauigij genus. Vlp. ſcribit cantharos eſſe ꝑ quos aquę ſaliũt. Et cãtharus aial eſt cui⁹ fęmina nõ inuenit̃. Col. lib. viij. Nã ꝛ alecula modo capta ꝛ cantharus exiguuſqꝫ gobio quiſqꝫ denicqꝫ eſt incrementi minuti piſcis maioꝛẽ alit. Et cantharus latine ſcarabeus dicit̃. Vñ cantharolethꝛos locus eſt paruus in Thꝛacia: in qua vnũ hoc animal necatur ολεθροσ pernities dicitur.

Cantharis idis. vel canthariđa e. vermis terrenus viridis auri coloꝛe ſuperlucens: ꝛ naſcit̃ in ſummitate ramoꝛũ fraxini ꝛ oliuę cuius ſuccus in venas ingreſſus: vt venenũ interimit: ꝛ humano coꝛpoꝛi applicatus veſicas plenas humoꝛe facit. Oui. Cantharidũ ſuccos dãte parente bibas. Hiero. Ne magnopere gloꝛieris: ſi facias quod ſcoꝛpiones facere poſſunt ꝛ cantharides. Cantharides etiam ficoꝛum vermiculi dicuntur ꝛ pyri et pinus.

Cantherius: equus cui teſtes amputati ſũt qui ideo fit manſuetioꝛ. Var. Et ideo ꝙ ſemine carẽt ij cantherij appellantur: diſtatqꝫ ab equo: ſicut capus a gallo. Et Cantherij ſunt q̃ a ruſticis fere nominant̃ caballi: qꝛ ipſos equos cantherios vocam⁹ q̃ ſubicij ſolent a fabꝛis materiarijs: dũ moles arboꝛũ ſecant. Item cantherij tigna dicunt̃ Victru. lib. v. Et cantherij ꝓminentes ad extremã ſuggrũdationẽ: ſupꝛa cantherios templa. Itẽ cantherius vt auctoꝛ eſt. Var. mons eſt in ſabinis. Et cantherius genus iugi in vinea dicit̃.

Canteriũ vehiculi gen⁹: de quo Sene. epiſtola. lxxxvij. Mar. Cato cenſoꝛinus canterio vehebatur ęthiopico. Col. lib. v. Si regionis conditio permittit depo nemus haſtilia quibus adnectuntur ſingulę trãſuerſę pertice in vnam partem oꝛdinis quod genus iugi cantheriũ vocant ruſtici. Idem. Is vt dixi cantheri⁹ ꝓpius a terra q̃ꝫ vitibus oꝛdinarijs ſummittendus eſt. Hinc cantheriatus a. um. Col. lib. vj. Que pedaminibus adnixe ſingulis iugis imponunt̃ eas ruſtici cantheriatas appellant.

Canthus cũ th aſpirato: ferrum quo rotę extremitates vinciunt̃. Perſi. Vertentẽ ſeſe fruſtra ſectabere canthum. Hier. lib. iij. Re. Et axes earũ ꝛ radij ꝛ canthi ꝛ modioli omnino fuſilia. Canthos etiã gręci angulos oculoꝝ vocant: ſeu palpebꝛarũ pilum.

Canthes oꝛganoꝛum fiſtulę.

Canuſiũ Apulię oppidũ vbi lana laudatiſſima fit quę Canuſina dꝛ cui⁹ coloꝛ eſt rutilus. vñ Canuſinatus dicit̃ qui ẽ indutus canuſina veſte. Mar. Vt canuſinatus noſtro ſyrus aſſere ſudet.

Cappa nomẽ littere gręce ꝓ qua latini vtunt̃ c. Quo nomine gręci vt Suidas docet cum malũ hominem volunt ꝓuerbio ſignare vnum cappa: cũ peioꝛẽ duo cũ peſſimũ tria babere cappa dixerũt: volentes eum intelligi eſſe cretenſem cilica cappadoca qui ſingularis fuiſſe impꝛobitatis exiſtimantur.

Capparis penul. coꝛ. in Salomone fruticis genus eſt in oꝛiente ſil̃e lentiſco calidę ꝛ ſiccę virtutis: naſcitur pꝛecipue iin parietinis hoc eſt muris veterib⁹ et ſpleneticis ꝓdeſt. Seritur quoqꝫ in locis ſiccis area circum effoſſa ſtructis vndiqꝫ aut ex natura ripis: aut ex artificio lapidũ vt luxuriari permittatur. Colu. Capparis et triſtes inulę ferulęqꝫ minaces. Dicit̃ ꝛ cappar. Palladius. Hoc mẽſe mentha ꝛ paſtinata thymum ꝛ oꝛiganũ ꝛ cappar. Suidas καππαρισ παρατο εκ του καμπου αιρεσθαι τησ λεβοταϛησ οκαρποσ ονησιμοσ.

Cappadocia pontica regio eſt vt ſcribit Solinus: quę leuo latere vtraſqꝫ armenias comagenemqꝫ tãgens dextro multis aſię populis circumfuſa ad tauri iuga et ſolis oꝛtus attollitur. Euphꝛates eam ab armenia maioꝛe diuidit. Apianus minoꝛis armenię partem Ptole. vero minoꝛẽ armeniã eſſe ſcribit. Dicta Cap

padocia a cappadoce amne: ante Leucoſyria vocata
Unde cappadoces leucoſyrũ. Hinc cappadox ocis.
pe. cor. pro eo qui eſt ex cappadocia. Luc. lib. ij. Cap
padoces mea ſigna timent. Cappadocus a um. poſ/
ſeſſiuum. Perſi. Nec ſit preſtantior alter cappado/
cas rigida pingues clauſiſſe cataſtas. Suidas καπ/
παδοκι ακρηϛω και κιλικια.

Caper mas inter capras caſtratus. Mar. Dum iugu/
las hyrcũ factus es ipſe caper. Nam Virgi. impro/
prie caprum pro hyrco poſuit cum dixit: Uir gregis
ipſe caper: ſicut etiam improprie brutũ aial virũ ap/
pellauit. Ponit̃ tamen qñq; ꝓ maſculo caprarum: ⁊
Aries ꝓ maſculo ouium dum ſunt adulti nec tamen
coierunt. Nam qui minores ſunt inter capras hedi
inter oues agni dicũtur. Sed qui poſt calendas Au/
guſti concepti ſunt vocãtur ſocordes. Et dicit̃ caper
ſiue capra a carpẽdis virgultis. Rodit eñ omne vir
gultum: ⁊ in primis vites: ꝓpter qđ baccho imolari
caper ſolebat. Eſt ⁊ caper nomen propriũ grãmatici.

Capra quaſi carpa ꝙ virgulta carpat vl' ꝙ capret aſpe/
ra vel a crurum crepitu. Unde ⁊ crepas eas antiqui
vocabãt. Sunt autẽ capre domeſtice: Capree ſilue/
ſtres. Et capra a capro. Caprea a capreo licet non ſit
in vſu. Cuius diminutiuũ eſt capreolus. Similiter
capellus a capro: capella a capra diminutiua ſunt.

Capreus caprea capreũ: quod ex capro ſiue capra eſt:
vt pellis caprea.

Caprinus a um. idem qđ capreus vt caprinũ ſeuum.

Caprilus a um: idem quod caprinus: ſicut ab oue ouil
lus. Uar. ſcribit ſtercus caprillum ⁊ ouillũ ⁊ aſininũ
tertio ordine in agris ponendum.

Caprarius caprũ cuſtos.

Caprea penultima correpta: animal ſilueſtre quantum
ad greca vocabula nomen a vidẽdo atq; clarius aſpi
ciẽdo inquit Hiero. ſortitũ eſt. Nam natura ſua ha/
bet vt non ſolum ipſa videat: ſed ꝑſpiciat acerrime:
ſed ⁊ alijs viſum prebeat. Aſſerunt eñ hi quibus me
dicine peritia eſt: huic animali intra viſcera humorẽ
quendã ineſſe qui caliginẽ depellat oculoꝝ ⁊ obtuſio
res quoq; viſus exacuat. Caprearũ genera cõpluria
enumerat. Pli. lib. viij. Eſt Dama que raro manſue/
ſcit nebros etiã applellata. Sunt Ibices marie per/
nicitatis. Sunt Rupi capree. Sunt Pigardi. Sunt
Origes ſoli contrario pilo veſtiti: ⁊ ad caput verſo.
Sunt Strepſicerotes ⁊ platicerotes hi a cornibus
latis: illi a contortis nomen adepti. Eſt ⁊ caprea vi/
tis dicta: vt inquit Uar. ꝙ pariat capreolum. Et ca/
pree inſula vltra Surentum campanie vrbem circi/
ter octo milia paſſuũ nobilis coturnicum multitudi/
ne ꝗ ex Italia volãtes illic principio autũni capiũtur

Caprariꝰ cuſtos ſeu exercitator caprarũ ſic ⁊ capraria.

Caprimulgi: aues ſunt merule aſpectu aliquanto gran/
diores fures nocturni interdiu non videntur: nec ipſi
vident: intrant ſtabula caprarũq; vberibus propter
ſuccum aduolant: qua iniuria emoriunt̃ vbera. Hos
Ariſt. a caprarũ mãmis Aegotelas vocat.

Capraria inſula in mari tuſco ſeu liguſtico capris abũ/
dans quã greci Aegilon dicunt.

Capreolus cũ accentu in antepe. aial ſilueſtre diminu.
a capreus. Uir. Preterea duo nec mihi tuta valle re
perti capreoli. Eſt ⁊ capreolus coliculus intortus in
vitibus vt cincinnꝰ. Is eñ vites capit. Unde ⁊ a ca/
piendo capreolus eſt dictus: greci hunc helicem nr̃i
etiã pãpinũ ⁊ clauiculã appellãt. Et capreolus vt li.
xij. Col. author eſt genus eſt bicornis ferramẽti.

Caprigenus a um penultima correpta: qđ eſt ex capra
rum genere.

Caprile penultima ꝓducta locus vbi capre ſeruãtur ſi
cut ouile vbi oues.

Capricornus: celeſte ſignũ qđ pana fuiſſe exiſtimãt qui
poſteriorẽ partẽ in effigiẽ piſcis: priorẽ vo in formã
hirci cõmutauit. Cuius ingeniũ admiratũ Iouẽ fe/
runt hãc figurã in celũ tranſtuliſſe. Stellam habet in
naſo: in pectore duas: in pede duas: inter ſcapulas ſe
ptem: in ventre ſex: in cauda duas.

Caprificus pe. cor. a carpẽdo ꝙ parietes ac muros car
pat. Mar. Marmora meſſale ſcindit caprificus. Eſt
eñ e ſilueſtri ficus genere: nullo vnq; tempore matu
reſcens que fere ruptis ſaxis ſolet erumpere. Tereñ.
in Adel. Illic etiam vbi caprificus magna eſt. Capri/
fici etiã appellati ſunt caniculares dies: ꝙ eo fere tẽ/
pore liberi ſimul atq; ancille ſub arbore caprifico ſa/
cra faciebant.

Caprificatio a Pli. vocat̃ in arboribus quotiẽs illarũ
cortex ꝑ ver cultello findit̃ vt cõmodius ꝓrumpãt ar
bores atq; creſcant ſimilitudine caprifici que ruptis
muris intumeſcens exit. Sunt tñ qui eã ſacrificatio/
nẽ magis appellandã cenſeant.

Capero as: pe. cor. frontẽ rugis contraho ⁊ aſperitatẽ
vultus oſtendo: qđ a criſpis caproꝝ frontibus vel a
cornuũ caprinoꝝ ſimilitudine tractũ eſt. Unde ⁊ ca/
peratũ rugoſum dicitur. Plaut. Quid illud eſt ꝙ il/
le caperat frontẽ ſeueritudine.

Caphareus Euboie mons altiſſimus verſus helleſpõ
tum ad quẽ plurima grecorum claſſis afflicta eſt pro/
pter Palemedis necẽ. Uñ ⁊ caphareũ mare dictũ.

Capis idis: poculi genus a capiendo: cuius diminuti.
eſt capidula. Capis vero is: nomen eſt eiꝰ qui capuã
edificauit. Uirgi. lib. x. Et capis hinc nomen capuane
diciꝰ vrbis: de quo dicteus cretẽſis ⁊ dares phrygiꝰ
Itẽ interpres quinti calabri poete lib. xij. qui cũ maie
ſtate Homeri videt̃ quaſi contẽdere.

Capio is: cepi captum ſignificat accipio. Uirg. lib. iiij.
Georg. Cape ſacra manu: cape robora paſtor. Sed
differũt quia capere eſt cũ effectu. Accipe cũ quis nõ
ſic accipit vt habeat. Ideo vt Ulp. ſcribit non videt̃
quis cape qđ eſt reſtituturꝰ. Et cape eſt ſponte vel nõ
ſponte. Accipe tantũ ſponte. Unde dicimus cepi la/
bores: cepi moleſtiã: cepi vel ſuſcepi inimicitias: acce
pi calamitatẽ/cladẽ/contumeliã/vulnus. Uale. max.
Ut nõ coactus enſem accipe: ſed ſua ſponte ſumere
videret̃. Habet interdũ reciprocũ vſum: vt idẽ ſit ce/
pi voluptatẽ ⁊ cepit me voluptas. Quãdoq; capere
eſt delectare/ineſcare/irretire ex trãſlatione ferarum
venatuſq;. Hora. in ſer. Te cõiunx aliena capit: mere
tricula dauum. Quandoq; propiciari. Lucr. lib. ij.
Nec bene pro meritis capitur nec tangit̃ ira. Qñq;
decipe. Uirgiliꝰ. Captiq; dolis: lachrymiſq; coacti.
Qñq; eligere. Teren. in Hecy. Cũ illũ gnatũ cepi/
mus. Quãdoq; ꝑpeti: vt apud eundẽ in Heau. Dux
abs te abſum omnes mihi labores quos cepi leues.
Qñq; tenere: vt in Eu. Dij boni quid turbe: edes no
ſtre vix capient. Quãdoq; detinere occupare. Cice.
Nauem quãdã piratarũ preda onuſtã cepere. Uar.
Quid hic venator non cepit: Hinc vincti captiui di/
cunt̃ ꝙ nõ ſui iuris ſint/ſed in poteſtatẽ alioꝝ redacti
Quoniã autẽ qui ita capti ſunt non ſunt amplius ſui
iuris/ſed libertate priuati ſunt. Ideo captos quãdo/
q; pro priuatis ſiue impeditis accipimus. Hinc men
te capti dicunt̃ amentes: hoc eſt qui mentis compo/
tes non ſunt Capti oculis qui offico oculorum priua
ti ſunt. Et capere eſt amore accendere. Unde capti
amantes dicuntur. Lucil. Ne aſpectu ⁊ forma ca/
piare aliena. Multa alia ſignificat pro diuerſitate re
rum cũ quibus iungit̃: vt cape manu eſt cõprendere.
Capere oculis videre. Capere auribus audire. Ca/
pere mente intelligere. Cape ꝯſilio eligere. Capere
aſtu vel dolis decipere. Capere cantu aut voluptate
delectare. Uirgi. Carmina quo capte. Capere conſi/
liũ eſt deliberare. Cice. Cum autez conſiliũ hoc prin/

ceps cepiſſet. Capere ratioñe eſt modum inuenire. Plaut. Rationem cepi vt ⁊ amāti obſequerer: ⁊ patrē non offenderē. Et Capere facere. Tereñ. Non ſi capiūdos mihi ſciam inimicos omnes hoies. Huiꝰ verbi cōpoſita ſunt Accipio: a quo preaccipio: concipio/decipio/excipio/incipio/intercipio/ ꝑcipio/ precipio/recipio/ſuſcipio/ ⁊ vſucapio: que ci ſyllabā cor. habent. Deriuata ſunt que ſequūtur. Et preterea Anceps. Forceps Princeps.

Capto as: frequētatiuū a quo Captito aliud frequentatiuū licet nō ſignificent frequēter capere: ſed blandicijs: illecebris ⁊ huiuſmodi aliquid venari: vt hic obſequēdo captat aurā popularē. Mar. Capto tuā pudet heu ſed capto maxime cenaz. Tu captas alias iam ſumus ergo pares. Hinc captator venator ⁊ captatio venatio. Cice. Captator ille popularis aure. Aliquādo captare cape decipere. Mar. Si captare feras aucupis arte placet. Cice. Captatio calliditas inſidie: fraus.

Capeſſo is ſſi ſſum: ſm Dio. vel capeſſiui itū ſm Priſ. verbum actiuū: Nam dicimus Capeſſo capeſſor/ ⁊ ſignificat capio/ſiue ad capiendū eo. Sal. lib. ij. hiſto. Diuerſa vti ſolet rebus ꝑditis capeſſiuit. Liui. lib. j. tm̄ pro capio poſuit. Ergo vt ſegregaret pugnam capeſſit fugam. Similiter Apul. Dum ſimul illi ⁊ gratias agerem et dona capeſſerem. Virg. Pro exequēdum ſuſcipio Mihi iuſſa capeſſere fas eſt. Plaut. in Aſi. pro imitto. Quoniā magis in altum te capeſſis tam eſtus te in portum refert. Idem in Amp. pro recipio dixit. Nunc pergam hera imperium exequi: et me domū capeſſam,

Captiuus dicit̄ quaſi capite diminutus qui ingenuitatis fortuna excidit cū nō ſui iuris ſit: ſed in aliorū ꝓteſtatē redactus. Hinc captiuos as: qd̄ eſt captiuū facere. Captiuitas ipſa detentio: grece autem αιχμαλωτοσ αιχμη και αιρουμαι ειλομην.

Captus a um participiū eiuſdem ſignificātie cum ſuo verbo. Et quādoq̄ pro priuato ſiue impedito ponit̄ Unde mente capti: capti oculis qui officio mētis vel oculoꝝ priuati ſunt. Et capti dicunt̄ amatores a trāſlatione ferarū. Tereñ. Captus eſt pro eo qd̄ eſt tenetur ⁊ irretitur.

Captus us: ſors intelligit̄. Tereñ. in Adel. Preterea vt captus eſt ſeruoꝝ nō malus hoc eſt vt ſe habet ſeruoꝝ conditio ſicuti exponit Do. Aliquando Captus deceptio cuius dimi. eſt captiūcula que ⁊ captio dicitur. Itē Perceptio qd̄ homo capere poteſt. Sene. Quod captu quidē difficile eſt: ſed facile memoria retinetur. Unde et pro capaci ponitur quādoq̄ Cice. lib. ij. Tuſc. Greci prudenter vt eſt captus hominuz id eſt tam prudentes q̄ȝ capax prudentie eſt hominuz natura. Apul. dixit ſupra captum cogitationis ꝓ eo qd̄ eſt ſupra q̄ȝ quiſpiā cogitatione capere ⁊ cōplecti poſſit. Item delectatio. Cice. Non poſſum abduci ⁊ ſuſcipere e pecunia captum.

Captio ipſe actus capiendi ſeu decipiēdi: ſeu id per qd̄ quis capitur: cuius diminutiuū eſt captiuncula. Gel. Quid autē legis iſtius propugnatores in illa captiūcula faciēt in qua he eſſe neceſſum eſt.

Captioſus a um: qd̄ capit ſeu decipit: ⁊ dolis plenum eſt. Gel. Non eſſe captioſis queſtionibus reſpondendum. Hiero. cōtra Vigi. Captioſa eſt iſta ꝯcluſio.

Captura detentio. Unde in euangelio legitur. In captura piſcium.

Capax quod aliquid capit: ſeu continet aut continere poteſt. Eius contrariū Incapax.

Capſa a capio ꝙ res in ſe recōditas capiat vel ἀκαμπω quod eſt curuo: cuius diminutiuum eſt capſula: a quo capſella. Hiero. lib. j. Regū. Vaſa aurea que exoluiſtis ei pro delicto ponetis in capſellā ſed tamē quid ſit capſa ⁊ vnde dicatur Suidas noſter ita ſcribit καφαλεγεταικυριοσ κισηκαι θηκη

Capſarius qui mercedis gratia ſeruāda in balneis veſtimenta ſuſcipit: cuſtos capſarum. Et capſarius qui portat libros. Augu. in pſ. interpretatione. Modo nobis ſeruiunt Iudei tanq̄ȝ capſarij noſtri qui ſtudē dentibus codices portant.

Capſus: carruca vndiq̄ȝ tecta.

Capſaces pe. correpta: lechytus oleiq̄ȝ vas. Cypria. libro. ij. epiſto. Fidelia farris non deficiet: ⁊ capſaces olei nō minuet̄. Sic Hiero. ad Euſto. Vidua ſareptana ipſa cum filijs nocte moritura: prophetam paſcit eſuriētem ⁊ mirum in modū capſace cōpleto q̇ alendus venerat alit.

Capedo pe. pro. dicit̄ ſpacioſum aliquid ⁊ rei alicuius capax. A quo fit intercapedo ⁊ diſcapedino as: ⁊ diminutiuū capedūcula. Capedūculas ẛo nume accepit. Cice. pro vaſis vel armarijs traditionū eius.

Capula vas vinarium quo veteres vtebantur: ꝙ facile capi poſſet. Var. Capis ⁊ minores capule a capiēdo nominantur ꝙ anſate ſint.

Capulator qui capulis oleum deplet.

Capulus ⁊ capulū dicit̄ quicquid rem aliquā intra ſe capit. Col. lib. v. Neq̄ȝ eñ cāterius editior eſſe debet pedali altitudie: vt ſit q̄ teneri adhuc pāpini capulis ſuis ꝓlixius illigent. Unde ⁊ id quo mortui efferunt̄ Capulus dicitur ⁊ Sarcophagum. i. ſepulchrū Capulum dicit̄ ꝙ corpora capiat. Apul. lib. iiij. me. Ibi capulos carie ⁊ vetuſtate ſemitectos quibus inhabitabāt puluerei ⁊ ciueroſi mortui paſſim a future prede receptacula referamus. Et capulus manubrium gladij ꝙ manu capiatur. Virg. Capulo tenus abdidit enſem. Sueto. in Calig. Veniā inquit veniam et hic mecū capulū gladij crebro verberās q̇ cinctꝰ erat

Capularis ſenex. i. capulo intimus vel morti cōtiguus et mox capulo efferendus. Reumq̄ȝ capularem dicebant ꝙ capulo dignus eſſet.

Capulū nodi genꝰ in fune q̇ indomita iumēta capiunt̄.

Capiſtrum capitis vinculum quod equis ⁊ huiuſmodi animalibus adhiberi ſolet ne fugiant. Mar. Paret purpureis aper capiſtris. Colu. lib. v. vitibus attribuit cum inquit. Quare cum ad ſummū palum recta vitis extēta eſt capiſtro conſtringitur: ne fetu grauata ſubſidat curueturq̄ȝ. Et capiſtrū dicit̄ qd̄ circa os brutoꝝ inuoluit̄ ne cibos decerpant.

Capiſtro as: capiſtruȝ impono. Pli. Si inter arbores viteſq̄ȝ aret̄ fiſcellis capiſtrari boues oportet: ne germinū tenera decerpant.

Capiſteriū genus vaſis ruſtici. Quod tamē vt Georgius Merula inquit Schaphiſteriū melius dicit̄. Caput dr̄ totū illd̄ qd̄ collo ſuſtētat̄. Inde dictū ꝙ ab eo initiū capiāt ſenſus ⁊ nerui. Partes capitis diſtinguūtur. Nā eminentior pars vertex appellatur. Tū corona capitis diuidit̄ in frontē anteriorē ⁊ occiput poſteriorē partē: media vero ſunt tp̄a quibus aures inherent. Aliqñ caput dicitur origo ⁊ principiū. Virgilius. O latij caput horum et cauſa malorū. Item caput vocatur prima ſumma in pecunia: a qua fenus aut alius queſtus fit veluti rei principium. Sed hāc etiā ſortē dicūt. Et caput initia parua in libris: qd̄ capitulū apud vulgares dicit̄. Gel. Quod in capite ſuperiore a Critolao ſcriptū eſſe diximus. Compoſita a caput ſūt occiput ⁊ ſynciput: grece απο του κρατεειν λεγουσι κρασ κρατοσ.

Capitis diminutio eſt prioris ſtatus ꝑmutatio: Cuius tria ſunt genera: vt ſcribit Paul. Maxima minima media. Tria eñ ſunt que habemus libertatē/ciuitatem/familiā. Igitur cū hec oia amittimus: maximam eſſe capitis diminutionē vt eſt deportatio. Cum ẛo amittimus ciuitatē et libertatem retinemus: mediaz

eſſe capitis diminutionem: vt eſt in colonias latinas
tranſportatio. Cum libertas et ciuitas retinetur: fa/
milia tm̄ mutatur minimā eſſe capitis diminutionez
conſtat velut eſt adoptatio.

Capitulū diminutiuū: ſignificat paruū caput. Plaut.
Meū capitulū me⁹ ocellus. Tereñ. O lepidū capi/
tulū. Aliqñ dr̄ initiū ſentētię: ꝙ principia ſentētiaꝝ ꝑ
metaphorā etiaz capita vocantur. Item capitulū di/
citur caput columnarū. Pli. lib. xxxvj. Proximū co/
lumnis ſpirę ſubditę ⁊ capitula addita.

Capitellū diminutiuū eſt a capitulū: qđ mō ſignificat
paruū caput. i. groſſiorem ſummitatē cuiuſcūq; rei.
Pli. Herba impia vocat̄ roriſmarini aſpectu thyr/
ſi modo veſtita atq; capitata. Inde ramuli aſſurgūt
ſua capitella gerētes. Et capitulū dicitur Epiſtyliuz
id eſt caput colūnarū. Nam baſis inferior pars eſt.
Hoc et capitulū vocatur: gręce βασισ.

Capitulo as: capitulū appono. Unde capitulatū dicit̄
qđ veluti capitulum quoddā in ſummo habet. Pli.
Folia bouis: lingue ſimilia: minora ſubcandida ⁊ in
cacumine capitulata. Capitulare etiā eſt ꝑ capita di/
ſtinguere. Et capitulata dicuntur ſcripta quę per ca/
pita diſtincta ſunt. Unde ⁊ Recapitulare eſt breui/
ter quę dicta ſunt per capitula recenſere.

Capitatus a um: qđ in caput latius creſcit. Unde capi
tatū porrū. Col. lib. xij. Cultus aūt porri capitati aſſi
dua ſarritio et ſtercoratio eſt. Itē capitata vinea ab
eodē dicitur ſicut ⁊ brachiata.

Capitoſus a um: qđ magnū caput habet. Interdū dici
tur qđ eſt duri capitis q̄ et ceruicoſus appellat̄.

Capitale et per Apocopē capital dicit̄ facinus qđ ca/
pitis pęna luitur. Plau. in Mene. Tāetſi capital fe
cerit facile aſſeruabis. Nonius docet capital eſſe ca/
pitis periculū. Var. vero faſciolā qua capillos necti
mus Capitalis homo non ſolū pro ſceleſto qui eſt di
gnus puniri capite: vt apud Ci. lib. v. Phil. Ad quē
dam ſeptimū capitalē hominē collegā ſuū miſerat ſ;
etiā qui eſt prompt⁹ ad cedē vt idē Trebatio. Tres
viros vites cenſeo. Audio capitales eſſe. Capitalis
oratio. Cice. j. offi. Capitalis oratio eſt ad ęquationē
bonorū pertinens. Capitalis ira ab Hora. dicitur ꝓ
mortifera. Capitale odiū. Capitalis morb⁹: ꝙ caput
et vitā hominis petant. Capitalis locus dicebatur:
vbi ſi quid violatū erat capite violatoris expiabat̄.
Capitale pactū. Capitale vitium. i. ꝓpter qđ debeat
quis ad pęnā capitis peti.

Capite cenſi dicebant̄: qui in plebe Roma. perq; pau/
co aut nullo ęre cenſebantur: a cenſione capituz ꝙ ſo
lis capitibus cenſerentur: quibus proletarij nomen
impoſitū a munere officioq; ꝓlis ędēdę ꝙ cum re fa/
miliari parua minus poſſent rempu. iuuare: ſobolis
tn̄ gignendę copia ciuitatē frequētarent.

Capitolium locus Romę ſic dictus a capite hominis
ibi reperto dum foderent fundamēta. Ante eñ Tar
peius mons dicebatur a virgine veſtali Tarpeia: q̄
ibi a ſabinis necata atq; ſepulta fuit.

Capitolinus fuit cognomen eius qui caput inuenit: cū
capitolium extruendū eſſet.

Capitium capitis tegmen a capite. Alij a Capio: ꝙ ca
piat. i. comprendat pectus. Var. de. vi. pa. Tunicas
nec capitia nec ſtrophia.

Capidulum idem qđ capitium.

Capillus quaſi capitis pilus q̄uis ⁊ pro omni pilo ſu
matur. Oui. Quot ſunt mentula: quos habet capil/
li. Capillus veneris herba ſic dicta ꝙ delapſos poſt
alopeciā capillos recreat: ſiue ꝙ capilloꝝ fluores co/
(ercet.

Capillo tenus ſignificat vſq; ad capillos.

Capillare eſt capillos facere. Pli. Polithrix in viridi
capillatur: ſed defluuia comarū facere dicitur. Unde
capillatus ta tum: quod crines longiores habet. Ci/
cero. Capillatior ſolito.

Capillamēta quandoq; capilli dicunt̄. Apul. lib. ij. de
aſi. Tanta eſt capellamēti dignitas: vt q̄uis auro ve
ſte gēmis omniq; cetero mūdo exornata mulier ince/
dat tn̄ niſi capillū diſtinxerit: ornata non poſſit vide/
ri. Pli. lib. xxj. Herba croci eſt folio anguſto pene in
capillamenti modū. Transfertur quoq; ad herbas ⁊
arbores. Col. lib. v. Qui nō ſolū in eo errabant ꝙ pri
mi anni capillamenta ſeminū intacta patiebātur: ſed
poſt bienniū cum viui radix recidenda erat: omnem
ſuperficiē amputabāt ſolo ten⁹ iuxta ipſum articulū.

Capus a caporū latitudine: in quibus ſita eſt dicta eſt
vt inquit Cice. Liui. a Capy Samnitū duce qui lin/
gua illa falco a pede introrſus curuato vocatam ait:
ſub cuius augurio credit̄ condita. Vir. a Capy enee
cōmilitone qui eā condidit. Strabo ꝙ eſſet. xij. vrbiū
caput hęc eſt ipſa duodecima reliquis. xj. ꝑeſſet dictā
exiſtimat. Quidam a capacitate: ꝙ omnem vitę fru/
ctum capiat. Euſtachius etiā ab vrbe cui nomen cam
pus eſſet vel a cāporū planicie abundātia: vt Diod.
qui. M. Genutio ⁊ Agrippa Curtio Chilone. Coſ.
exędificatam eam tradidit: Ab hac ea regio campa/
nia dicta eſt a qua campani.

Capus ⁊ Capo. Varro. Ex gallo gallinaceo caſtrato
fit capus.

Capnos: latine fumus. Quo nomine dicta eſt etiā her
ba naſcēs in ſegete hordeacea q̄ lachrymas vt fum⁹
ꝓuocat. Hinc acapna dicta ſunt ligna ſicca q̄ ſine fu/
mo ardent. Et vinū capnias hoc eſt fumoſum.

Caprone iubę ſeu comę in fronte deuexę quaſi a capite
prone. Lucil. lib. vij. ſaty. Aptari caput atq; comas
fluitare capronas altas frontibus immiſſas vt mos
fuit illis.

Capruncolū vas fictile ſic dictum ꝙ capax ſit.

Capena penulti. pro. oppidum vicinum Romę iuxta
fontē egerię. Hic capenas tis: ē ⁊ capena porta Ro/
mę a capena vrbe quā italus rex ędificauit: vt inquit
Soli. Hęc etiā porta apia dicta eſt per quā capuam
itur: vt Frontinus libro de aquęductibus teſtatur.

Carambis promontoriū magnum a ſeptentrione por
rectum arietinę frontis habens formā qđ longo ſpa/
cio pelago incumbens ſcythicę obiectum peninſulę
eaxinū pontum bimarez videtur efficere. Dionyſius
Libyc⁹ αει προσ βορεην τε και αυτολιην ορο/
ωσ αι μεσσαι δερθα καὶ ερθα δυω ανεχουσι
κολωναι η μεν υπερνοτιη την τεκλειοισ κα/
ραμβιν. Et Euſtachius eiuſdez interpres multa ſci
tu digniſſima.

Carabus penultima correpta: genus piſcis.

Carbaſus pe. cor. generis fęmi. ſm̄ Priſcianū. generis
maſcu. ſm̄ Phocā. Probus vero ⁊ caper dicūt eſſe
maſcu. ⁊ fęmi. in ſingulari neu. vero in plurali genus
lini eſt mire tenuitatis in Hiſpania primū repertum
vt ſcribit Pli. Ex carbaſo fiebant vela nauium quę ⁊
ipſa carbaſa dicuntur. Cice. de ſuppli. Taberna car/
baſeis intēta velis. Carbaſinis veſtibus indi et ara/
bes corpora velant: quę ſunt auro purpuraq; diſtin/
cte. Curtius vero docet carbaſum eſſe pallium quo
fęminę amiciuntur opulentię cauſa: vt ſerito aut te/
nui lino. Vale. Max. lib. j. Maxime vero virginis
Aemilię diſcipula extincto igne tutā ab omni reprę/
henſione veſte numen pręſtitit. Qua adorante cum
carbaſum quem optimū habebat foculo impoſuiſſet
ſubito ignis emicuit.

Carbo dicitur cum extincta fuerit pruna. Perſi. Illa
prius creta mox hęc carbone notaſti. i. nigro ⁊ extin/
cto. Aliquando dicitur carbo cum eſt ignitus. Pli.
lib. xviij. Et cum cinis in foro concreſcit: ⁊ cum carbo
vehementer perlucet. Gręce Anthrax dicitur. Eſt et
carbo viri cognomen.

Carba ventus aphrycus dicit a Victr. nri naute carbi nū nominant quē libicū hodie vel rura vocant.

Carbūculus paruus carbo ⁊ carbunculus tuber ſeu vitium ex inflāmatione ꝓueniens. A candenti carbone dict⁹ ꝓpter inflāmationē. De hoc Celſus. Nō aliud carbūculo peius eſt. Eius he notę ſunt rubor eſt: ſupꝙ cū non nimium puſtulę eminent maxime nigre: interdū ſubliuidę aut pallidę. In his ſanies eſſe videt: Infra colorez niger: ipſum corpus aridum ⁊ durius ꝙ̃ naturaliter oportet. Preterea carbunculus vitiū eſt in vitibus atꝙ arboribus cum quodaz quaſi vredinis carbone vuę et fructus vruntur. Terra eñ ſole pferuet: ita vt radices ſatorū cōburat. Pli. lib. xviij. Plerięꝙ dixere rorē inuſtū ſole rubiginis cauſam eſſe et carbunculi vitibus. Solet id accidere vuis tertio et ſexto Idus Auguſti ſub decretorio illo ſydere qđ caniculā appellant. Varro lib. j. de re ruſt. vbi terrarum genera diuidit ait. Lapis marmor rudis arena ſabulum/argylla/ rubrica/ creta/ carbunculus. Pli. Sic affligit et vitem carbūculus quę terra ita vocat. Eſt ⁊ carbunculus gēma propter colorē ꝙ ſit ignit⁹ vt carbo: cuius fulgor nec nocte vincitur: adeo vt flāmis ad oculos vibret. Gignit in libya apud troglo/ditas. De hoc Hiero. Pli. lib. xxxvij. Principatū habent carbūculi a ſimilitudine igniū appellati cū ipſi non ſentiant ignes. Unde ⁊ a quibuſdā carbūculi dicuntur Apyraſte. Sumitur quādoꝙ carbūculus ꝓ terra vbi teſſellę lapideę et nigrę reperiūtur. Palladius in Januario mēſe Carbūculus niſi ſtercoretur macras vineas reddit. Pli. lib. xvj. Maximeꝙ ſabulum humidū aut carbūculū aut tophaceā formā.

Carbunculare eſt carbūculum pati. Pli. lib. xxiij. Succus eorum carbūculantibus circa oculos vlceribus excreſcentibus et puſtulis efficax. Et carbūculare eſt more carbonum fieri. Idem libro. xij. Verum ⁊ his ſua iniuria eſt: atꝙ cęli intēperie carbunculant fiūtꝙ ſemina caſſa ⁊ inania.

Carcedon penul. ꝓ. grece carthago dicitur. Inde carchadonius carthaginenſis. Unde a Plauto dictum eſt. Carchedonius vocatur hec comedia latine penulus. Et carbūculos auctore Pli. carchedonios vocauere ꝓpter opulentiā carthaginis magnę. Dicta carchedon a carchedone conditore cuius meminit Apianus. Sed vulgatior fama eſt conditam fuiſſe a Didone Euſtachius multa in Dionyſio Suidas καρχηδων η αφρικη εξ ης ωρματο ο μεγας κυπριανος ταυτης κιπιον καθειλεν εις εδαφος η μετα τον πρωτον συνουκις μονεπτκοσια ετηκρατησας α των περιοικων.

Carcer locus in quo ſeruantur noxij vel vndecūꝙ quis exire prohibetur quaſi coarcer a coercendo vt docet Varro ꝙ vincti in eo cuſtodiuntur ⁊ ꝓhibentur exire. Eſt enim cuſtodię locus qui grece philaca dicit. Unde ⁊ in circo vnde emittebant equi carceres ſūt appellati ꝙ coerceantur equi ne inde exeant anteꝙ̃ magiſtratus ſignū miſerit. Et licet q̇dā dicāt in ſingulari tantū ſignificare cuſtodiam publicam in plurali currentium equorū repagula vel funes qui equis ad metam currere volentibus opponuntur. Cice. tamē vtrūꝙ indifferenter poſuit. Nam in Cato. ſic inquit. Nec vo velim q̄ſi decurſo ſpacio ad carceres a calce reuocari. Et lib. iiij. ad Heren. Quaſi ſi q̇s ad olympiacum curſum venerit et ſteterit vt emittatur impudēteſꝙ illos dicat eſſe qui currere cęperint ipſe intra carcerem ſtet. Qr autem carcer pro facinoroſorꝫ cuſtodia a coarcendo dicat: patet ex verbis Liuij lib. j. ſcribentis. Cum in tanta multitudine hominū diſcrimine rectę an perperam facti confuſo facinora clandeſtina fierent: carcer ad terrorē increſcentis audacię media vrbe immin et foro edificatur. Carceres tamē interdum pro furibus ſeu captiuis poni ſolet.

Carcerarius a um: quod ad carcerem pertinet. Plautus in Cap. Aegre mihi eſt hunc queſtum facere carcerarium.

Carcinus penultima correpta carcer animal ⁊ ſignum cęleſte. Vide in dictione cancer. Luca. xiiij. Ter geminus chiron. Et idem. Quod carcinus ardens humidus egroceros.

Carcina ciuitas eſt a qua ſinus carcinites vbi ⁊ carcinitus amnis vt auctor eſt Ptolemeus.

Carcinoma atis: penul. cor. cancer morbus. Pli. lib. xx. Aqua quoꝙ eius decocta neruos articuloſꝙ mire iuuari ſi foueant vlcera ⁊ recētia ⁊ vetera carcinomata que nullis alijs medicamentis ſanari poſſunt. Cato de re ruſt. Et ſi quid in mām̄is vlceris natum ⁊ carcinoma/braſſicam tritam opponito: ſanum faciet Celſus tria facit eius genera. Primū cacoethes cuz vlcus quidem preſſum eſt: ſed quę circa ſunt intumeſcunt. Secundū ſine vlcere. Tertium quod thymiū vocat. Grece carcinus dicitur.

Cardia latinę cor. Inde Cardiacus ⁊ Cordiacus ἀπὸ της καρδιας id eſt a corde: ſiue ab ore ſtomachi quod cardiam quoꝙ gręci vocant: non ꝙ paſſionem illam cor ſuſtineat ſed ſtomachus: ⁊ periculum ſit ne cor attingat. Cor. Cel. Cordiacus morbus ex nimia imbecillitate corporis et languente ſtomacho ſudore nimio naſcitur. Iuue. Cardiaco cyathum non porrecturus amico. Eſt ⁊ Cardia nomē vrbis in thracia a cordis ſimilitudine vocata. Solinus. Cardia ꝙ in cordis facie ſita ſit dicitur.

Cardinum penultima correpta: herba ſuauis odoris a quibuſdam Naſturtium dicitur.

Carduus herba vulgo nota: a qua carduellis auis appellata eſt.

Carduellis auis parua: a capite rubro alis luteis albo nigroꝙ diſtinctis dicta ꝙ carduorꝫ ſemine paſcatur.

Cardo inis dicit quaſi cor ianuę quo. ſ. illa mouetur. Nam vt animantia motum a corde ſuſcipiunt: ita fores a cardine. Virg. Foribus cardo ſtridebat ahenis Hinc apud Romanos dea Carna quaſi cardina fuerat. Cardines etiaz dicunt altiſſimę cęli partes quas gręci polos et latini vertices etiam dicunt a ſimilitudine eorum circa quos valuę voluūtur. Ponitur interdum cardo pro oportunitate. Virgili⁹. Haud tanto ceſſabit cardine rerum. Quod Ser. inde tractum exiſtimat: qđ in ꝓuerbio dicitur. Res in cardine eſt. Et circa id verti cardinez dicimus: in quo ſumma rei eſt. A cardo fit cardineus a um: ⁊ cardinalis et hoc cardinale quę pro pręcipuo poni ſolent. Cardinales circa quos fides chriſti vertitur.

Careo es carui ⁊ caſſus ſum caritū ⁊ caſſum ſm̄ Priſ. Et eſt proprie carere rem deſiderataz nō habere. Ineſt enim velle et deſiderare in carendo. Et carere in bono dicitur non in malo. Et proprie videtur eſſe de his cōmodis quę olim poſſedimus quibus indigem⁹ Nam qui priuatus eſt nec vnꝙ̃ regnauit ſatis recte non poteſt dici carere regno: cum id elocutionis genus pertineat ad eos qui olim fuerūt reges: ⁊ poſtea regno expulſi ſunt. Quod accidit tarquino ſuperbo. Conſtruitur hoc verbum cum ablatiuo: licet cum accuſatiuo iunctum inueniatur. Plaut. in Mene. Dare vna opera penſum poſtules: inter ancillas ſedere iubeas lanam carere. Quod eſt a carēdo ꝙ eam tum purgant et deducunt vt careat ſpurcicis. Ex quo carminari dicitur. Differunt enim ab inuicem Careo et Indigeo: ꝙ indigemus neceſſarijs vt vacemus litteris. ſ. pecunia et liberis. Caremus vero non indigemus honoribus/dignitatibus et huiuſmodi: quę nō ſunt neceſſarię ⁊ tamen vellemus. Et caremus multis ſeruis ꝙ̃uis eis non indigeamus. Improprie tñ

dicimus Careo damno: careo culpa: careo febre: ſignificare volentes me non febricitare. Eſt enim Acyrologia. i. improprius ſermo. Ecõtrario dicimus habere febrem cum illa nos habeat.

Carex femi. generis herba acuta et duriſſima: ſimilis aſparago. Virg. Et carice paſtus acuta.

Carectum locus caricibus plenus. Idez. Tu poſt carecta latebas.

Caries vetuſtas vel putilago. Lucil. lib. vij. Ne auriculam obſidat caries ne vermiculiq;. Auſo. Jt tineas cariẽq; pati te charta neceſſe eſt. Sunt qui cariem interpretentur vermiculuz illũ qui ligna rodit: et vulgo carolus dicitur. Col. libro. xij. Omnis materia in edificia ſuccidi debet luna decreſcente: ab vigeſima vſq; in trigeſimã: q: ſic ceſa iudicatur carie non infeſtari. Pli. Cedri oleo peruncta materies: nec tineam nec cariem ſentit. Idem pro carolomento lib. xij. accepiſſe videtur cũ inquit. Celeriter ea cariem ſentit. Hinc carioſus a um: qđ eſt carie plenum.

Caras nomeu propriũ regis qui regioni carie nomen indidit. Cares vero dictus eſt Statuarius Liſippi diſcipul⁹. Cares numero plurali populi a caria. Cares ſb̃ minoe fuerũt ⁊ tũc leleges dicebant̃ ⁊ inſulas habitabant poſtea facti ſunt continẽtis habitatores multũq; maritime ore ⁊ mediterranee occupauerũt

Caria regio minoris aſie inter Lyciam ⁊ Joniã Strabo Cariam a Borea Meandri flumine clauſit ab occidenti Jcario ⁊ myrthoo pelago a meridie rhodiẽſi Ab ortu lycijs et alijs gentibus magnãq; tauri montis parte in Caria concluſit: omnẽ oram rhodiam ei attribuens: que meridionalis eſt. A Cara rege: qui primus auguria auiuz dicit̃ inueniſſe. Cuius populi cares dicti: qui peculiariter ſũt barbari noĩati. Carie olim imperauit mauſoleus in qua Halicarnaſſus metropolis fuit: ⁊ mauſoleũ illud celebratiſſimũ quod inter ſeptẽ ſpectacula numerari ſolet.

Carra e: ciuitas Arabie ad rubrũ mare a qua carrei diti ſunt popli. Pli. Carreis latiſſimos ⁊ fertiliſſimos agros: ab oppido arabie qđ carra dicit̃.

Carre carrarũ ciuitas Meſopotamie trans edeſſam Craſſi ⁊ Romani exercit⁹ cruore nobilis. Unde Lucan⁹. Aſſyrias latio maculauit ſanguĩe carras. Eſt ⁊

Carrus et carrum vtroq; modo dicitur: a cardine quattuor rotarum: vel ꝙ currẽdo ſonet. Ceſar. Jnter carros impedimẽtaq; preliũ cõmiſerũt. Hircius Pompeius ea die per viarum anguſtias carra complura multaſq; laniſtas retraxit.

Carrucha pe. pro. genus vehiculi. i. currus. Hinc carrucharius: qui carruchas agit.

Carrucarius a um: quod ad carrucam pertinet. Pompeius. Pleraſq; mulas carrucarias tales eſſe vt trãſiungi non poſſint.

Carico as: penultima correpta quid ſignificet Hiero. expreſſit ſic ſcribens. Origenes maiora cogitans ꝓpriũq; ingenium ferre non ſufficiens oneribus maiobus carricabat ſe. Et cum ſic incedere non poſſet ruina magna deuolutus eſt.

Caros crapularis redũdantia a καρόω perturbo vexo agito: ſeu a καροομαι qđ eſt capite aggrauo et oblidor velut ab oppꝛ̃ſſura capitis ⁊ ingenij offenſiõe

Caryatides ſtatue muliebres in edificijs: vt ait Victr. ſicut viriles que mutulos aut coronas ſuſtinent. Telamones a nr̃is atlantes a grecis appellate.

Cariſſam antiqui pro vafro vſurpabãt.

Caritas ſine h. a careo ſignificat inopiam. Liui. lib. xj. Caritas primũ erat annone ex incultis per ſeceſſionẽ plebis agris. Unde et carus in ea ſignificatiõe qua opponitur vili. Differunt tñ caritas ⁊ inopia ꝙ caritas ſit rerum penuria que adhuc extãt: inopia earũ q̃ nõ extãt. Cice. ꝓ domo ſua. Qua ex re primũ notare deinde iopia caritas ãnone ẽ: iopia ſeu penuria aliarꝫ rerũ. Charitas cũ h latine amor dr̃ a χαρισ gr̃a ⁊ amor. Et ẽ q̃dẽ charitas amoris ſpecies que ad homines tm̃ ſpectat pro dignitate ⁊ qualitate perſonarũ: amor ad omnia. Nam maxima charitas debetur parentibus: proxima filijs: ⁊ deinceps reliquis. Sic charus cũ ſignificat gratum ⁊ amore deuinctũ.

Carine arum: nomen vici Romani in quo fuit domus Pompei. Virg. Lautis mugire carinis. Varro carinas dici putat ab eo ꝙ hinc oritur caput ſacre vie: καρα latine caput dicitur.

Carina pe. pro. pars nauis et ipſa nauis concauitas: licet quãdoq; pro tota naui ponatur.

Carinare eſt in modũ carine formare. Pli. lib. ix. Saliunt pectines ⁊ extra volitant: ſeq; et ipſa carinant. Et carinatum concauuz. Aliqñ Carinare eſt probra obijcere: ꝙ carinantes. i. probra obijcientes ſint infime ſortis homines ſicut et carina.

Carinatim ſignificat ad ſimilitudinẽ carine.

Carmania regio maioris aſie cui⁹ metropolis eſt Carmania et populi carmanij qui teſte Pompo. ſine veſte ac fruge: ſine pecore ac ſedib⁹ corijs piſciũ veſtiũt̃

Carmelus penultima pro. et cum vnico l. latine ⁊ grece dicitur. Hebraice vero Chermel. Et ſunt duo mõtes auctore Hiero. qui hoc noĩe vocant̃. Alter galilee prouincie in quo fuit Nabal carmelus maritus Abigail ad auſtralem plagã. Alter iuxta Ptolomaidem mari iminẽs in quo Helias propheta flexis genibus pluuiam impetrauit.

Carmon eſt lucus in Meſſenia ⁊ templũ Appollinis in Laconia: ⁊ in Archadia flumen: et mons in Peloponneſſo.

Carmen quaſi canimen a canendo dici poteſt quicquid eſt metrice ſcriptum. Unde Virgi. verſum vnũ carmen dixit. Et rem carmine ſigno. Et duos ſimiliter cum ait. Tumulo ſuperaddite carmẽ. Tota inſuper eneis heroicum carmen dicitur: ⁊ carmen bucolicuz: vt Tale tuum carmen ⁊c̃. Quãdoq; carmen dicitur incãtatio: vt Carmina vel celo poſſũt deducere lunã.

Carmenta et carmentis: Euandri mater a carminibus quibus dabat reſponſa cum proprie Nicoſtrata vocaretur. Erat hec rerum futurarum admonitrix que Phebo dedicata carminibus oracula ſignificabat. Hinc Carmentalis porta. Virgilius. Et carmentalem Romano nomine portam. Poſtea vero ſcelerata dicta eſt ꝙ per eam ſex ⁊ trecenti fabij cum clyentium quinq; milibus egreſſi aduerſus hetruſcos ad amnem cremeram omnes interfecti ſunt. Ouidius. Carmentis porte dextro eſt via proxima iano. Jre ꝑ hanc noli quiſquis es: omen habet. Jllam phama refert fabios exiſſe trecentos. Porta vacat culpa: ſed tamen omen habet.

Carminare eſt quaſi pectinare. Plinius lib. ix. Juſtuz eſt e quinquagenis faſciuz libris quinas denas carminari. Et libro. xj. Hanc ab his quoq; gigni ſubigiq; vnguium carminatione: mox trahi: inter ramos tenuari ceu pectine.

Caro proprie mortuorum dicta eſt ꝙ careat anima: inquit Donatus: vel r. pro d. ponitur: vt ſit caro quaſi cado: quoniam cum ſine anima eſt cadit. Virgilius. Belloq; caduci dardanide. At Hieronymus inter carnem et pulpam ſic diſtinguit: vt Caro ſit que ſanguine venis oſſibus neruiſq; conſtringitur. Pulpa que manducatur eo ꝙ pulſetur et concidatur. Et non ſolum de animalibus: ſed etiam de piſcibus pomiſq; dicitur. Quidam hoc nomen a greco deriuant κερξοσ a quo fit creo.

Caruncula a nominatiuo caro dimi. eſt. Carnicula vero a carnis nominatiuo ſm antiquos.

Carniuora penul. correpta dicunt̃ aĩalia que carnes

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

vorant. Unde dicimus aquilam carniuoꝛam. Pli.
libꝛo.x. Seratoꝛū dentiū carniuoꝛa ſunt omnia.
Carneus carnea carnium: quod ex carne eſt: vt fruſtum
carneum.
Carnoſus carnoſa carnoſum quod eſt pingue: carnoſi/
tas: pinguedo.
Carnarius: qui carnes vendit. Similiter qui in eden/
da carne delectatur carnarius vocatur. Mar. Car/
narius ſum/pinguarius non ſum.
Carnarius a um: quod ad carnem pertinet: vt carnaria
taberna vbi carnes venduntur.
Carnariū ꝓpꝛie locus vbi caro ſalſa ſuſpēditur ſeu re/
ponitur. Pli. Quippe e macello aut carnario viuē/
dum eſt. Quandoq etiam dicitur locus vbi carnes
tantūmodo vendunt. Plau. Cenam e carnario emit
iam factus ſatur. Uarro tabernaz carnariam vocat.
Qui vero carnes in carnario vendunt etiam lanij ap
pellantur ⁊ carnarij. Interdum carnarium accipitur
pꝛo ipſa carne: ſicut cibarium pꝛo ipſo cibo. Plaut⁹.
Qui mihi carnariū parauit ridiculus ad ientandum
Et carnarium inſtrumentū dicitur cum pluribus vn/
cinis quibus ſuccidie appenduntur.
Carnifex qui carnes ex hominibus facit. Hinc excarni
fico as: pꝛo excrutio. Tereñ. in Heau. Huiuſmodi
ſemꝑ cōminiſcere vbi me excarnifices.
Carnificoꝛ carnificaris deponens: ſignificat carnificis
officium ago.
Carnificiū ipſe actus carnificis: qđ ⁊ carnificina dicit.
Carnificina e. penultima pꝛoducta locus publicus in
quo iuſſu magiſtratus homines ſontes a carnificib⁹
occiduntur. Plautus. Quid ſi deſperatis rebus car/
nificinaz petat. Sueto. de Tiberio. Carnificine eius
oſtēditur locus capꝛeis vnde damnatos poſt longa
et exquiſita toꝛmenta pꝛecipitari coꝛam ſe in mare iu
bebat. Et carnificina dicitur carnificis officium: ſeu
excarnificatio ⁊ cruciatus. Plautus in Cap. Uel car
nificinam hūc facere poſſum perpeti. Cypꝛianus ad
Demetria. Que hec inſanabilis carnificine rabies
q̄ inexplebilis libido ſeuitie? Cato carnificinas dixit
plurali numero pꝛo toꝛmentis et crudelitatib⁹. Ubi
ſocietas inquit: vbi fides maioꝛum inſignitas iniuri/
as plagas verbera vibices eos doloꝛes atq carnifi/
cinas per dedecus atq ignominiam te facere auſum
eſſe. Plautus in Ciſ. ſingulari vſus eſt. Credo ego
amoꝛem pꝛimū apud homines carnificinam cōmen/
tum. Cicero libꝛo. iij. Tuſcu. per tranſlationem dixit
Nam cum omnis perturbatio miſeria eſt: tum carni
ficina eſt egritudo: quia inſtar carnificis cruciat lani/
at pꝛecoꝛdia: lacerat animuz excarnificatūq conficit.
Poſſet tamen hic carnificina accipi veluti pꝛo fe/
mina excarnificante: ſicut a Plauto dicitur femina
opificina.
Carnificinus a um: ponitur ꝓ crudeli ⁊ carnifice di/
gno. Cice. Carnificina eſt iſta crudelitas.
Carna: dea que vitalibus humanis ſeu cardinibus pꝛe
eſſe exiſtimabat. Unde Ouidius libꝛo. vj. Faſ. Pꝛi/
ma dies tibi carna datur dea cardinis hec eſt. Hec
ſtriges nocturnas pueroꝛum vt dicebant cunas inſe
ſtantes a limine ſūmouebat.
Carpathos: penultima coꝛrepta. Inſula contra egy/
ptum media inter rhodum ⁊ cretam ducentoꝛum ſta
dioꝝ circuitū habens quattuoꝛ olim inſignis vꝛbib⁹
a qua vicinum mare ad egyptum vergens: carpa/
thium dictum eſt.
Carpatine penultima pꝛoducta calciamentum ruſti/
cum a carnibus appellatum: et fiebant ex recentibus
coꝛijs bubalis.
Carpentum: vehiculi genus dictum quaſi carmentum
a Carmenta Euandri matre. Ouidius libꝛo. j. faſto.
Nam pꝛius auſonias matres carpēta vehebāt Hec
quoq ab Euandri dicta parente reoꝛ.
Carpentarius: faber qui carpenta facit. Et carpenta/
rius faber lignarius. Hierony. Carpētarius artifex
fecit ſcamnū. Carpentarius equus qui carpentū du/
cit. Carpentariū opus quod ad fabꝛum lignariū per
tinet. Hiero. in Exo. Et opere carpentario.
Carpophoꝛus: penultima coꝛrepta: nomen viri pꝛo/
pꝛium et latine dicitur fructifer: greci enim καοπον
fructum φορειν ferre dicunt. Hierony. ad Euſto. de
moꝛte Paule Salue Efrata regio vberria atq καρ/
ποφορα cuius ſterilitas deus eſt.
Carpo pis pſi ptum. decerpo. Uirgi. Inſere Daphni
piros carpent tua poma nepotes. Item carpere eli/
gere. Terētius in Adel. Unumquodq qđ erit bel/
liſſimum carpam. Item repꝛendere. Mar. Carpere
vel noli noſtra: vel ede tua. Item Frui Uir. Carpa/
mus dum mane nouum dum flumina creſcunt. Itez
ledere: vt Carpit enim vires paulautim vꝛitq viden
do Femina. Carpere viaz eſt ambulare Carpere vi/
tales auras haurire. Carpere lanā eſt amittere. Uir
gilius lib. j. Geoꝛ. Nec nocturna quidem carpentes
pēſa puelle Ne ſciuere hyemē. Carpere linū eſt euel
lere. Pli. Herbaſq cum ſemine et radicibus carpūt
Carpere cibum eſt paſci. Compoſita ſunt decerpo:
excerpo ⁊ diſcerpo. De quibus locis ſuis.
Carptim aduerbium ſignificat hinc atq illinc carpen/
do non ipſam ſeriem ſequēdo.
Carpinus penultima coꝛrepta genus arboꝛis note.
Col. lib. vj. Quinetiam coꝛnus ⁊ carpinus ⁊ oꝛnus
nonnunq ⁊ ſalix a pleriſq in hoc ipſum diſponitur.
Palla. Carpinus vltima arboꝛ.
Carta: ſine h. nomen fuit vnius ex Darij pꝛincipibus.
Charta cum ch. aſpirato: eſt enim dictio greca: ⁊ ꝓ/
pꝛie fit ex papyro: apud grecos vero pꝛo eo poni cō/
ſueuit quod nos libꝛuz dicimus. Ouidius libꝛo. iij.
Triſ. Null⁹ in hac charta verſus amare docet. Hic
chartaceus a um. Ulpia. de lega. libꝛo. iij. Et ſi in co
dicibus ſint membꝛaneis vel chartaceis vel etiam
eboꝛeis vel alterius materie, Chartula diminutiuū
eſt. Hieronymus. Uolo in chartulis meis ineptias
ſcribere. Aliquādo vero charta poni ſolet pꝛo folijs
ſeu philuris in quibus ſcribimus ſeu ſint papyracea
ſiue membꝛane aut ex pergameno aut ex alia mate/
ria. Quint. Cum aperto codice chartas explicaret.
Unde Sueto. in Nero. Plumbeam chartam ſupi/
no pectoꝛe ſuſtinuit. Pli. lib. xiij. refert charta Alexā
dri magni victoꝛia repertam auctoꝛ eſt. M. Uarro.
Condita in egypto Alexandri ⁊ antea nō fuiſſe char/
tarum vſum: palmarū folijs pꝛimo ſcriptitatū: dein/
de quarundā arboꝝ libꝛis: poſtea pauca monumen/
ta plūbeis voluminibus mox et pꝛiuata lintheis con
fici cepta aut ſchedis. Uopiſcus in Aureliano. Que
omnia ex libꝛis lintheis in quib⁹ ipſe quotidiana ſua
ſcribi pꝛeceperat.
Charta fuit vꝛbs haud ꝓcul a Tyro. Unde foꝛtaſſe ⁊
Carthago habet aſpirationē.
Carthago vꝛbs aphꝛyce celebꝛis que poſt troianū bel
lum vt docet Euſe. a Didone cōdita fuit ⁊ apud nos
nouā ciuitatē ſignificat. Eſt ⁊ alia carthago in hiſpa/
nia quā Haſdrubal condidit que noua perpetuo epi
theto dicit ad differentiā Carthaginis libyce. Hoc
nomen quidā a charta oppido haud ꝓcul a Tyro di
ci putant. Cice. vero lib. ij. de natura deoꝝ ſcribit di/
ctā a carthagine Herculis filia cū byꝛſa diceret.
Carthaginenſis dictio ſex ſyllabaꝝ eſt. Nam auctoꝛe
Pꝛiſ. inter n. et e. interponitur i. Ait enim lib. iiij. Si
tertie ſint declinationis abijciunt extremā. ſ. genitiui
⁊ aſſumūt enſis: vt piſtoꝛ piſtoꝛis piſtoꝛiēſis: cartha/
go carthaginis carthaginenſis: ſed hunc cathaloguz
ſyllabarū doctioꝛes deriderent ⁊ greci.

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Chartallũ Caniſtrũ. Hiero. in Deutro. Tolles de cũctis frugibus tuis primitias ⁊ pones in carthallo.

Carthophilatiũ: latine ſcrinium dicitur: in quo libri et ſcripturę reponunt.

Carthilago pe. cor. cõcauitas illa q̃ eſt circa aures.

Cartaia oppidum eſt hiſpanię Carteſcos a grecis dicitur. Unde cartheſius a um: vt Littus carteſium: in quo freti anguſtię ſunt.

Carica eſt genus ficuũ a loco ſic dictarũ: vt docet Iul. Pol. Apud multos tñ ꝓ ficu ſicca accipit. Ouidius li. j. faſt. Quid vult fama ſibi rugoſaq̃ carica dixi. Tñ Suidas imo. xij. illi. Suidę cõpoſitores aliter interp̃tantur. ſ. καρυκη εδεσ μα εκ πολλων συγκειμενον βρομα λυδιον εξ αιματοσ και αλλων εδεσ ματων αφου και το συνταραττειν τι και αναδευειν καρυ κευειν φασι. Eſt igitur ſi de ethymologijs grecarũ dictionũ grecis credimus farcimen illud qđ vulgo dicit baldoni farcimẽ ex ſanguine ⁊ alijs ęſculẽtis: qđ lydij primi inuenerunt.

Carybdis ⁊ Scylla duo monſtra ſunt in fręto ſiculo: de quibus Uir. Dextrũ ſcylla latus leuũ implacata charybdis Obſidet. Eſt autẽ loc⁹ ſicuti ſcribit. Sal. iuxta Taurominitanũ littus: extatq̃ fabula charybdim mulierem fuiſſe rapaciſſimã: quę cum Herculis vaccas rapuiſſet a Ioue fulminata eſt: ⁊ in hoc monſtrum cõuerſa. Eſt igit charybdis mare periculoſum nautis qđ cõtrarijs fluctuũ curſibus colliſionẽ facit ⁊ rapta quęq̃ abſorbet ⁊ reijcit. Oui. Et vomit epotas ſeua charybdis aquas. Sene. ad Lucil. Scyllaz ſaxũ eſſe: ⁊ quidẽ terribile nauigantibus optime ſcio Charybdis an reſpondeat fabulis pſcribi mihi deſidero. Fac nos certiores vtrũ vno tm̃ vẽto agatur in vertices: an oĩs tempeſtas: ac mare illud contorqueat: ⁊ an verũ ſit quicquid illo freti turbinę arreptũ eſt per multa millia trahi. Thucydides libro. iiij. εστι δε ο πορθμοσ η μεταξυ ρηγου θαλασσα και μησσηνησ ηπερ βραχυτατονσικελιατησ ηπειρου απεχει και εστιν η χαριβδισ κληθεισα τουτο.

Caryon nux dicitur a capitis grauedine propter odoris grauitatem.

Carynon dicitur oleum quod fit ex nucibus iuglandibus ⁊ alopecijs vtile eſt: tarditatiq̃ aurium infuſum ceterum ſapore graui. Unde apud nos ęſculentis nõ admiſcetur.

Caryopon nucis ſuccũ ſignificat: vt inquit Pli. lib. xij.

Caryote: ſiue caryotides e palmis naſcuntur quas alij dactilos: alij palmulas: alij margaritas appellant. Pli. Caryotas inter palmas celebratas cibo quidez et ſucco vberrimę ex quibus p̃cipua. Uar. lib. ij. Nõ ſcitis palmulas caryotas ſyriam parere inuectas in Italiã non poſſe. Papi. in ſyluis. Pręgrandes vina capita inimica caryotides cadebant.

Caryſte es: ⁊ caryſtos ſti. inſula vna ex cycladibus ſita iu euboitico mari: varij marmoris ferax: excidebant enim ibi columnę marmoreę quę a loco etiam Caryſtea appellabantur. Luc. lib. v. Qua maris anguſtat fauces ſaxoſa caryſtos. Sene. Ferax varij lapidis caryſtos. Hinc caryſteus a um. Oui. lib. iij. faſ. Quaq̃ caryſteis frangitur vnda vadis. Eſt etiã ciuitas eiuſdem nois in euboia: vt lib. iij. Ptolemeus ſcribit.

Caſa: domus a cauatione dicta. Naz antiqui cauatas rupes inhabitabant. Uel dicitur a facile cadendo. Quippe a cado fit frequentatiuũ caſo as: diminutiuum a caſa eſt caſula.

Caſo as frequẽter cado: a quo fit aliud frequẽtatiuum. Caſito as. Pau. iureconſul. Si antea ex tegula caſitauerit ſtillicidium poſtea vel ex tabulato vel ex aliq̃ materia caſitare non poteſt.

Caſaria dicitur mulier quę caſam cuſtodit.

Caſabundus crebro cadens.

Caſſus a um qđ eſt inane ⁊ vacuum fragile atq̃ omni re carens: vt caſſa nux a Plauto et Horatio dicta Luc. Caſſa fraude parat. Plau. in Aul. Uirginem habeo grandẽ dote caſſam atq̃ illocabilẽ. Uir. Lumine caſſum ⁊ ętherę caſſos dixit pro vita priuatos ⁊ vacuos. Unde et caſſis et per diminutionẽ caſſicul⁹. Hinc incaſſum aduerbium.

Caſſo as ſignificat deleo: vt de euangeliſta Ioanne legitur. Ex totius ſenatuſconſulto definitũ eſt: vt quicquid Domitianus fieri voluiſſet: caſſaretur. Et caſſare contundere. Uir. Caſſatęq̃ rates.

Caſa inſula a caſo cleomachi patre dicta ab hac ⁊ caſi⁹ mons in Syria colonis eo deductis.

Caſcus a um: ſignificat vetus. Cuius verbi origo ſabina eſt. Ennius: Quẽ primuz caſci populi genuere latini. Manilius ait caſcum duxiſſe caſcã non mirabile eſt. i. vetulam nupſiſſe ſeni: tñ caſcinũ oppidum dictũ ꝙ vetus. Et caſſinum forum vetus appellant oſcorũ lingua Caſnar ſenex dictus.

Caſius: mons in finibus ęgypti: arabię conterminus magni Pompeij tumulo clarus. A quo etiaz fit Caſius a um. Luc. lib. x. Lucifer a caſia proſpexit rupe diemq̃. Eſt ⁊ in ſyria antiochena caſius mons ſuper Seleuciã cognomie Pieriã: vt auctor eſt Pli. Sed hoc caſiũ. ij. mons apud euphratẽ vbi traianus dicauit crateras argenteos in templo Iouis caſij cũ epigrãmatę qđ Suidas proſequitur.

Caſia per ſimplex ſ. frutex eſt: amplitudine cubitorum triũ ſuauiſſimi odoris ⁊ virtutis cynamomi. Hiero. appellat herbam cuz in canticis inquit. Caſia quoq̃ qm̃ id genus herbę aquis indeſinentibus nutriri dicitur ⁊ coaleſcere redemptionem humani generis p aquas baptiſmi indicat datã: qui vt Pli. li. xij. ſcribit iuxta Cynami cãpos in ęthiopia: ſed in montib⁹ craſſior ſarmento tenui cute verius q̃ cortice naſcitur. Sunt tñ q̃ dicũt caſiã eſſe nomen herbę atq̃ arboris ſicut balſam⁹ herba ⁊ arbor balſami. Uirg. Tũ caſia atq̃ alijs intexẽs ſuauib⁹ herbis. Hęc alio noie dicit fiſtula: vt auctor eſt Hiero. in explanatiõe pſ. Eructauit vocales in laudes dei ⁊ oẽs pituitas ⁊ rheumata voluptatũ ſuo calore excoquẽs.

Caſeus a coeundo: vel vt inquit Uar. a lacte coacto dicitur. Nam fit lacte coagulato hedino imprimis vitulorum ve coagulo.

Caſſes retia ſunt: ꝙ vacuas habeant maculas. Unde ⁊ caſſum ꝓ inani ⁊ vacuo: ⁊ incaſſum pro fruſtra quaſi abſq̃ caſſibus: ſine quibus venatio eſt inanis tractũ ab araneaꝝ caſſibus ꝙ ſint leues ⁊ nullius ponderis. Sunt etiam caſſes galeę ꝙ vacua ſint ad capita recipienda. Sed differunt genere: ⁊ diuerſum habẽt genitiuũ. Cũ em̃ ſignificat laqueũ vł rętę eſt ge. maſ. et habet genitiuũ ntõ ſimilẽ: vt caſſis is. Oui. Incidit in caſſes pręda petita meos. Pro galea fę. gene. eſt ⁊ caſſidis genitiuũ facit. Iuue. Lorica ⁊ fracta de caſſide buccula pendens.

Caſſida e. idem qđ galea. Proper. Aurea cui poſt q̃ nudauit caſſida frontem.

Caſſiculus diminuti. a caſſis pro rete. Hiero. Nequaq̃ aranearũ mihi opponas caſſiculos. Dicitur ⁊ caſſiculũ neutro genere. Feſtus. Caſſiculum reticulum a caſſibus per diminutionẽ dictum.

Caſſita. penulti. producta auis quam alij alaudam: alij galeritam dicunt.

Caſſiteros penul. cor. latine ſtannũ: vel plũbũ dicitur Inde Caſſiterides iuſulę decẽ in Indico oceano vnde plumbũ candidũ effoditur. Pli. lib. iiij. Ex aduerſo celtiberię complures ſunt inſulę caſſiterides dictę a gręcis a fertilitate plumbi.

Caſſiope ſiue caſſiopea. Cephei regis ęthiopum vxor

ꝛ Andromedes mater quę cum nereidibus de pul/
chꝛitudine certauit: Pꝛo quo facto in ſydera conſti/
tuta fertur. Eſt autē ſydus ita figuratū: vt in ſella ſe/
deat. Conſtat ſtellis .xiij. occidens cum ſcoꝛpione ca/
pite cū ſedili reſupina ferri pꝛoſpicitur. Exoꝛiri au
tem cum ſagittario.

Caſpiū mare dicit̄ qđ inter caſpios montes eſt: a qui/
bus nomen accępit. Et hyꝛcanos ꝛ imenſuꝫ occupat
ſpaciū. Caſpię poꝛtę varię dicūt̄. Quidā amazonas
poꝛtas caſpijs egreſſas ad alexandrū veniſſe in hyr/
caniā ꝓdidere. Sed ille caucaſię fuerūt per quas trā
ſitus eſt ex hyberia in ſcythiā. Neronis quoq̧ pꝛin/
cipis cōminatio ad caſpias poꝛtas: vt inq̄t Pli. Ue/
rum mons taurus tribus in locis interruptus quaſi
poꝛtis quibuſdā tranſitur i armeniā in ciliciā ꝛ in me
diam. Sed ille tm̄ caſpię poꝛtę appellātur quę apud
Medos exiſtunt: ſicut ex Ptole. Pli. ꝛ Strabone
licet intelligere: per has trāſitus eſt ex Babylone ac
ꝑſide ad mare caſpiū. Et hinc foꝛtaſſe caſpię dictę ſūt
ꝙ aliquę gentes vicinis inſident montibus appella/
tę caſpię. Juga vero caſpia pꝛocul hinc abſunt: et ad
Armenios vlterioꝛeſq̧ populos ꝑtinent. Poꝛtę aūt
caſpię vt Solinus inq̄t pandunt̄ itinere manufacto
milibus octo paſſuum longo. Nam latitudo vix eſt
plauſtro permeabilis.

Caſtalius: fons caballinus ꝛ libethꝛis dicit̄. Eſt in radi
cibus parnaſi muſis ſacer: a virgine Caſtalia q̄ apol/
linē fugitans pꝛęcipitata ꝛ in fontē verſa eſt: cuius
aquā dicūtur bibere poetę. Hunc fonteꝫ dicit acron
fuiſſe in Lycia: vbi armenta Appollo fertur pauiſſe.

Caſteria ſignificat locū vbi cum nauigatio conquieſcit
remi ꝛ gubernacula reponuntur. Plautus. Quin ſi
pol repoſui remum ſola ego in caſteria vbi quieſco
omnis familię cauſa conſtitit tibi.

Caſtrum numero ſingulari: locus eſt muris munitus
dictum a caſa: ꝙ ſit cōiunctio quędā caſarū.

Caſtra plurali numero appellantur exercitus cum in
pꝛocinctu pergunt: aut incerto quolibet loci itinere
demoꝛant̄. Similiter locus in quo milites tentoꝛia
fixerunt: vel ipſa tentoꝛia in quibus milites diuerſan
tur. Unde ꝛ de nauibus Uirg. dixit. Nos caſtra mo
uemus: quoniam in illis milites eſſent. Dicta caſtra
quaſi caſta et caſtrata ꝙ ibi caſtretur libido. Jnde em̄
mulieres abeſſe iubebat militaris diſciplina. Uel a
caſtri ſimilitudine ꝙ foſſa valloq̧ quaſi muro circun/
dari ſolent.

Caſtrametoꝛ penultima coꝛrepta caſtra loco: vulgo a
campare dicitur.

Caſtellum paruus vicus muris circūdatus diminuti.
a caſtro: Et caſtellū dicit̄ receptaculū illud qđ aquaꝫ
publicā ſuſcipit ex quo fluit aqua fiſtulis. Frontinus
Omne plumbū ꝛ omnes impenſę ad aqueductus ꝛ
caſtella ꝛ lacus pertinentes inde erogantur.

Caſtellani dicti qui caſtellum habitant: ſicut ab oppi/
do oppidani: ꝛ a vico vicini.

Caſtellatim aduerbiū quaſi turmatim per caſtella diſ/
iecti. Liui⁹ lib. vij. Ut hoſtes ꝛ nocturuo pauoꝛe atto
nitos ꝛ circa collē caſtellatim diſſipatos aggrederet̄

Caſtrare pꝛopꝛie eſt virilia amputare. Juuenal̄. Nul/
lus ephebum defoꝛmē ſceua caſtrauit in arce Tyran
nus. Licet ꝛ de quacūq̧ truncatione ſiue pꝛiuatione
quandoq̧ dicat̄. Pacu. Ut eſſet aliquis qui linguaꝫ
eius caſtraret. Quidam caſtratos ſpadones ꝛ eunu/
chos ita diſtinguūt: vt caſtrati ſint quibus teſtes na/
turaliter deſunt. Spadones quibus violenter detra
cta eſt virilitas. Eunuchi a dominis caſtrētur vt diu/
tius eis abutantur inde nomen ευνη και εχω αλ/
λα σπαω euello: inde ſpadones. Ulpi. tamē ſpa/
donū noīe omne genus euiratoꝝ cōpꝛehendi ſcribit.

Caſtrenſis et hoc caſtrenſe qđ ad caſtra pertinet. Un/
de caſtrenſes vigilię et caſtrenſe peculium eſt quod a
parentibus vel cognatis in militia agenti donatū eſt
vel quod ipē filiuſfamilias in militia acquiſiuit: quod
niſi militaret nō acquiſiturus fuiſſet. Et quaſi caſtrē/
ſia bona dicuntur quę licet in militia filiofamilias nō
acquirūtur ita tm̄ fiunt ipſius ac ſi acquiſita in militia
fuiſſent vt ſunt ea quę ex officijs acquiruntur.

Caſtigo as pe. ꝓ. ꝓpꝛie verbis repꝛęhēdo: q̄ſi caſtruꝫ
id eſt honeſtū ago. Uir. Hic grauis entellū dictis ca
ſtigat aceſtes. Quādoq̧ caſtigare eſt vindicare puni
re. Jdem lib. vj. Caſtigatq̧ dolos: ſubigitq̧ fateri.
Hinc caſtigatum dicimus coꝛrectū emendatūq̧.

Caſtitas ꝛ pudicitia paria putantur: cum ſit pudicitia
ab iniuria turpium libidinum libera. Caſtitas ab his
cōtingi eſt remota. Uir. lib. ij. Geoꝛ. Caſta pudicitiā
ſeruat domus. Caſtum dicit̄ imaculatū quaſi caſtra/
tum. Nam caſtrare eſt pudenda amputare. Qui ꝟo
ſine pudendis eſt neceſſario caſtus eſt. Per trāſlatio/
nem caſtus capitur pꝛo honeſto ꝛ continenti vt ſit ca
ſtus quaſi vacuus. Plau. in penu. Ut deceat nos eſſe
a culpa caſtas. Unde dicimus vxoꝛem caſtam ꝛ ca/
ſtum cantū in quo nihil eſt laſciui: ꝛ caſtam manū quę
ſe ab alienis continet. Jtē pꝛo pio et religioſo. Uir/
gilius. Quiq̧ ſacerdotes caſti dum vita maneret.

Caſtoꝛ animal latine fiber ponticus: cuius teſticulos
medici caſtoꝛium vocant. Hic compꝛenſa parte non
anteq̧ concrepuerint oſſa moꝛſu reſoluit. Caſtoꝛ et
pollux fratres quos Tindaridas vocant ſicut ꝛ He
lena eoꝛum ſoꝛoꝛ Tindaris nuncupata gręce diſcuri
appellantur. Hi poſt moꝛtem inter notiſſima ſydera
conſtituti fuere. Quod plane ſignum gemini dicitur
ꝛ a gētibus ꝓ dijs habiti ſunt. Unde Romę in foꝛo
erat edes caſtoꝛis et pollucis: qm̄ ſicut Diony. lib. vj
antiquitatū ſcribit in pugna ad lacū Regilluꝫ appa/
ruerunt foꝛma auguſtoꝛi ducentes equitatum roma
num aduerſus latinos qui haſtis feriebant pꝛopelle/
bantq̧ aduerſarios: ſocios vero cohoꝛtabātur. Quę
potiſſima cauſa fuit vt latini fugarentur ꝛ caſtra ca/
perentur. Jdem. Mox viſi ſunt ſudoꝛem equoꝛū ab/
luentes iuxta fontem iuturnę. Dein e cōſpectu moꝛ/
talium ſe ſubduxerunt. Caſtoꝛ quoq̧ ꝛ me caſtoꝛ ꝛ ꝑ
e caſtoꝛ aduerbia iurandi quaſi per ędē caſtoꝛis.

Caſtula palliolum quo puellę nudę infra papillas pꝛę
cingebanrur. Uar. Caſtulam mulier ſumpſerat pꝛo
ſuccula. Hęc ꝛ periçoniū ꝛ pꝛęcinctoꝛiū appellat̄.

Caſus modo foꝛtuna eſt vt Boe. lib. v. de cōſola. Mo
do inopinatus euentus. Seneca. Multa enim caſu
potius q̄ȝ ratione eueniunt. Modo ruina. Curtius.
Jnopinato rhede caſu oppꝛeſſus. Mō calamitas ꝛ
infoꝛtunium. Uirgilius. Sed ſi tantus amoꝛ caſus
cognoſcere noſtros. Et bꝛeuiter troię ſupꝛęmū audi/
re laboꝛem. Et caſus dicuntur vocabuloꝛum foꝛmę:
quia in aliam atq̧ aliam cadunt effigiem. Et caſum
veteres antiquum vocabant quaſi iam cadentē.

Caſos inſula iuxta mare carpathiū ambitu octoginta
ſtadioꝝ in qua eſt oppidū eiuſdē noīs.

Caſura e. caſus ſeu cadendi actus. Hiero. Ante men/
tis noſtrę oculos ſemper euangelicū illud appareat
ſtolidiſſimi viri: qui ędificium qđ ſūmopere fecerat
ingruentibus fluminibus: flantibus ventis ꝛ imbꝛi/
bus inundationibus pluuiarum totum amiſit in ca/
ſura quod erat ędificatū in ſabulo.

Cata pꝛepoſitio greca in cōpoſitione ſignificat in: ad/
uerſus: de/ dis/ ex/ circum/ vndiq̧/ ſub/ iuxta/ per/ ſm/
Catho. vero cum aſpiratione: veluti/ ſicut/ tanq̧ et
quemadmodum.

Catabaſis inferioꝛ ſolis meatus deſcenſus.

Catabathynon dici pōt demerſum cauum ꝛ pꝛofundū
ex κατα και βαθυνου pꝛofundū.

Catabathmus oppidum in aphꝛica: et vallis repente

conuexa vt ſcribit Ply. Pomponius catabathmos vallis deuexa in egyptum finit africā απω του καταβαιρειυ. Et ſignificat catabathmus locum decliuem atqꝫ deuexum.

Cataclyſmus diluuiū ⁊ inundatio dicit̃. Hier. contra Joui. Prim⁹ Lamech ſanguinari⁹ et homicida vnā carnem in duas diuiſit vxores. Fratricidiū et bigamiā eadē cataclyſmi deleuit pęna.

Catachlyſis effuſio caliginis ⁊ tenebrarū. Nam caligo a grecis αχλη ⁊ αχλυσ dicit̃ καταχλυσισ.

Cataclytum: locus concauus ab aqua cadente απο κατα και κλυζομαι. Amb. lib. hexa. Nilus fluuiorum maximus: eo loci vbi ſe ex altiſſimis mōtibus in cataclyta illa pręcipitat magnitudine fragoris ſui aures acolarum obſtruit.

Catachreſis penulti. pro. tropus quē nos abuſionem vel vſurpationē dicimus: cū alienis abutimur perinde ac proprijs cū ꝓpria deficiunt: vt facies ſimillima lauro. Naꝫ facies hois eſt ex κατα contra κρησισ dicit̃ vſus catachreſticus abuſiuus.

Catacheſis: inſtructio.

Catechiço as. inſtruo/doceo/erudio: vt eſt apud apoſtolum. Communicet autem is qui catechiçatur ei qui ſe catechiçat.

Catecuminus inſtructus ſeu audiens dicit̃.

Catacriſis: condemnatio vł dijudicatio. κρισισ enim iudicium.

Catadromū penul. cor. latine decurſoriū κατα δρομεω eī decurro. Sue. in Nero. Notiſſim⁹ eques ro. elephanto ſuperſedens ꝑ catadromū decurrit.

Categoria κατηγορειαασ accuſatio ꝑdicamentum καταγορεω accuſo ꝑdico κατηγοροσ accuſator. Unde categorię ſiue categoremata. Ariſtotelis id ē prędicamenta. Et propoſitionū quędaꝫ a dialeticis categorię nominant̃: quas ꝑdicatorias latine dicere poſſumus. Sunt autē decem ꝑdicamenta circa quę verſari videt̃ ois quęſtio. ουσιο .i. eſſentia: q̄litas: quātitas: ad aliq̄d: agere: pati: vbi: q̄n: ſitus: habere. Appellatas vero categorias ꝯſtare: vt inquit Aug. in dial. ꝓpterea ꝙ nō poſſunt niſi a ſubiectis agnoſci. Quis eī q̄d ſit homo poſſit agnoſcere: niſi ſibi hominē ponat ante oculos q̄ſi ſubiectū homini.

Catagrapha q̄ vocant̃ pictores modo ex curta appellant a breuitate imaginū quas ita reꝑſentari cū ſunt obliquę poſtulat ratio. Hęc ⁊ cataglypha dicunt̃.

Catalepſis occupatio deprehenſio. Catalexis terminatio. Catalyſis diſſolutio. Catalyma atis. refectio diuerſorum.

Catalogus penul. cor. ſermo vel ſcriptura quę numeꝝ vel ordinē deſignat. Hier. ad oceanū. Ubi catalog⁹ deſcribit̃ omniū manſionū etiā de lectis.

Catalecticum metrū dicit̃ cui vna tm̄ deeſt ſyllaba vt apud Hora. Mea renidet in domo lacunar. Eſt eī ſenariū iambicū vna ſyllaba minus. Acatalecticum dr̄ qđ legittimo fine claudit̃: vt Nec fonte labra ꝓlui caballino. Eſt eī ſenariū iambicū ꝑfectū.

Catamithus cū i latino ꝓducto: puer meritorius quo quis abutitur μισθου greci mercedē dicunt quaſi καταμισθου .i. pro pretio.

Catholicus: dici poteſt vniuerſalis: q̄ſi circa oīa verſet̃: fit eī ex cata ⁊ holon: id quippe totū dicūt.

Cataphrattus: vndiqꝫ munit⁹: ex κατα vndiqꝫ ⁊ φρακτοσ munitus αφρακτω quod ē munio. Ser. in xj. lib. enc. Cataphratti equites qui ⁊ ferro muniti ſūt: et equos ſimiliter munitos habēt. Sal. Et ſequebāt̃ equites cataphratti. Eſt etiā cataphratta lorica ſiue thorax militaris. Unde Vege. ſcribit exercitū romanū pedeſtreꝫ cataphrattis ⁊ galeis fuiſſe munitū. Et Liu. li. xxxvij. pedites loricatos cataphrattos vocat. Cataphrattarij q̄ cataphrattis muniti ſūt. Lampri. de Alex. Cataphrattarios quos illi clibanarios vocant decem milia in bello intereminus. Cataphrattę autē naues ꝓ tectis nauibus accipiunt̃.

Catapulta iaculū celtę vel ſagitta. Plau. in Cur. Atqꝫ ita te neruo torquebo vt catapultę ſolent.

Cataplaſma atis. emplaſtrū ſiue malagma qđ conſtat ex floribus: eorūqꝫ ſurculis ⁊ axungia.

Cataploos grece: latine nauigatio.

Cataphrige: heretici qui in phrigia fuerūt: vt mōtan⁹ priſcilla ⁊ Maximilla. Hi aduentū ſpūſſancti nō in apoſtolis: ſed in ſe traditū aſſerunt.

Catapotia pilule dicunt̃. απο του καταπινειυ qđ ē deuorare vel bibere ꝓprie: q̄m neqꝫ eſtur: neqꝫ lingit̃ id gen⁹ ſꝫ deuorat̃: vel ꝙ καταποτησ λεγεται λαρυγξ λαρυγγοσ.

Cataractas: quidā cęli feneſtras: quidā nubes: quidā ſubterraneas ſpecus interpretant̃. Alij a deſcēdēdo ꝓ pendulis portis ſumūt: ex ligno ferro ve q̄ demitti ac tolli poſſunt. Liu. Pendula ⁊ recidentes portas cataractas. Idē Porta cataracta deiecta clauſa erat. Eam partim funibus ſubducūt in tm̄ altitudinis vt ſubire recte poſſēt: dictę cataractę ꝙ ex alto defluere videant̃. Greci eī καταρειο defluere dicūt. Unde cataractę etiā dicuntur e terra exeūtes aquę ⁊ ita ex alto defluentes: vt ruere potius q̄ꝫ defluere videant̃ quales eſſe i ęgypto nili cataractas legim⁹. Ita loca ipa e quibus exeunt cataractę dicunt̃. Unde in maximis imbribus apertas eſſe cęli cataractas dicere ſolemus. Dicit̃ et hic cataractes quo nomine etiā dictus eſt fluuius quidā. Stra. Poſt olbiā pamphilię cataractes ē fluuius magno ſtrepitu ex alta rupe deiectus: vnde ⁊ nomen.

Catarrhus latine fluxio ſeu diſtillatio. Differt a coryça et brancho. Coryça dicitur cum pituita nares tm̄ obſidet: grauedo latine dicta. Catarrhus vero cum fauces palatumqꝫ. At brāchos cum ⁊ guttur ⁊ arteria corrūpit̃: ob id ⁊ artericū q̄nqꝫ id vitiū appellāt. Oīa hęc tn̄ Hippocrates coryças vocabat: noſtri diſtillatōes q̄ grece cataſtagmi noiantur in cōmune Dictus eſt aūt catarrhus α καταρρεω fluo diſtillo: ex καταχαιρεκω fluo.

Catarytus penul. correp. latine irriguus ex κατα ꝯm ρυαξ riuus quaſi iuxta riuos. Ply. lib. v. Hyponē oppidū aphricę catarytum a gręcis dictum propter aquarum irrigua.

Cataſcop⁹ latine ſpeculator: ē eī σκοπειυ ſpeculari.

Cataſcopium genus nauigij exploratorij ꝙ circūquaqꝫ ſpeculetur.

Cataſtrophe latine ſubuerſio volumen.

Cataſtroma penultima ꝓducta: nauis partem ſeu pauimentum ſignificat.

Catorthoma penulti. ꝓdu. gręci κατορθωμα opus virtutis rectū. Amb. lib. j. offi. Hoc eſt perfectū officium quod catorthoma gręci dixerunt. κατα circūquaqꝫ ορθωυ rectū. Cice. lib. j. offi. recte factū interpretat̃. Catorthoſis recta effectio. Catorthoo egregie cū virtute aliquid facio.

Catatypoſis dicit̃ ꝯm figurā: quod fit cū aliquid iuxta alterius formā deſcribit̃: vt apud Virg. lib. iiij. Oia Mercurio ſimilis vocēqꝫ colorēqꝫ.

Cataſta: locus erat vbi venales ſerui exponebantur α καθισταω ꝟbo gręco qđ ſignificat expono. Tibul. Nota loq̄r regnū ipſe tenet quē ſępe coegit Barbara gypſatos ferre cataſta pedes. Eſt ⁊ cataſta machina lignea qua ſerui vincti tenebantur. Plyn. Tandē in cataſta videre griſogonū ſylle. Hanc ⁊ longam et magnā compedem vocant.

Cathartica dicunt̃ purgatoria a καθαρο purgo.

Cathedra dicuntur ſubſellium απο του κατα και της εδρασ εδρα ſedes eſt ſeu ſella. Et ſcribit̃ cū h.

q2 hedra incipit ab h. abiecta a. vt fit in Methodus ephebus ⁊ multis aliis.

Caterochen: ſignificat per excellentiam.

Caterua proprie gallorū legio ſicut phalanx macedonū q̄ certo nūero cōſtat. Nā auctore Vege. in cateruas erāt ſena militū millia. Plerūqꝫ tn̄ ꝓ multitudine ſumit̄. Cateruatim aduerbium ſignificat per varias cateruas. Cateruarii cateruatim conglobati. Sue. in Aug. Sꝫ ⁊ cateruarios opidanos inter anguſtias vicoꝝ pugnantes temere. Sciendū ē ꝙ oīa fere aduerbia in tim finita: ſignificant ſicut de cateruatim dictum eſt: vt turmatim per diuerſas turmas: vicatim oppidatim/manipulatim/regionatim/ gregatim/domeſticatim/municipatim/ ꝓuinciatim: ⁊ ſic de ſingulis. Sūt tn̄ aliq̄ q̄ nihil ab aliis differūt: vt priuatim nihil differt a priuate: nec ſepatim a ſeperate: nec ꝓperatim a properanter: nec raptim a feſtinanter: nec affatim ab abundanter: nec vbertim a copioſe.

Catena dicta eſt ꝙ ſe capiendo teneat: quia in ea anulus anulū capit. Quidā hoc nomē a cane deduci putant: ⁊ ꝓprie dici qua venatici canes vincti tenentur: ſed largius ſumit̄. Sene. ad Lucil. Vna eſt catena q̄ nos alligatos tenet amor vitę.

Catillus pars ſuperior molę: ſicut meta pars inferior: Et catillus diminutiuū eſt a catinus.

Catillones: q̄ catillos liguriūt: ⁊ ꝓ guloſis accipi ſolēt

Catinus: qđ ⁊ catinū dicit̄ pe. pro. vas in mēſa eſcaria vbi pultē aut iurulenti quid ponebāt a capiendo appellarūt. Var. ſcribit ſiculos vas in q̄ ponebāt ęſculenta catinon appellari. A catinus fit diminutuum catillus: A catinū catillū vel catinolium.

Catina pe. cor. vrbs Sicilię. Silius lib. xiiii. Tū catine nimiū ardenti vicina tipheo. Stra. Tn̄ Diodorus ⁊ Ptol. non catinā ſed catanā ſcribūt. vnde Cataneus charundas qui leges athenienſibꝰ dedit απο του καιω καί ανω dicit̄: q2 cum ignes ex ęthna erūpant ſuperiora ima fiunt.

Cathinea terra quę in es conuertit̄ vt fiat aurichalcū.

Cato quaſi ſapiens ⁊ cautus. Cautū eīn ſabini acutū dicunt. Et cata dicta accipienda ſunt acute dicta vt auctor eſt Var. Porphirio tn̄ horatianus interpres catū exponit ꝓ experto ⁊ docto cū ait Horati. Poſt hęc ille catus q̄tūuis ruſticus ibit. Et Ply. Catos a ſapientia dictos intelligi vult ſicut corculos. Hora. Catus decorę more paleſtrę. Ci. Sed hō catus nūqꝫ terminat magnitudinis nec diuturnitatis modum. Duo aūt fuere Catones celebratiſſimi: ſenior videlicet: qui ⁊ porcius et cenſoriꝰ dictus ē: alter vticenſis qui ſeipſum vticę interfecit: ne in Cęſaris manꝰ viuus veniret. Hic viua virtutum imago vocatur a Sene. et exemplar viri ſapientis. De quo. Quin. Hic inq̄t niſi credit̄ fuiſſe ſapiens vix ſcio cui reliquerit huius nois locū. De cenſorio. Sene. ad Luc. M. Cato cēſorius quē tā neceſſariū reip. fuit naſci q̄ꝫ Scipionē. Alter eīn cū hoſtibꝰ nr̄is bellū: alter cū moribꝰ geſſit Dio. hiſtoricus grecus την τε γίρωσ εκωρ δη τεσωρ περιελαβε και κατεφιλησε και αναβοησασ ει πενεχωσε αφρικη ειχωρ δε αυτην το τεκατωρ και σκηπιωρ και του ιοβαρ τορ λιβυηρεχορτεσ συμμαχορ. Hic fuit optimꝰ orator: optimꝰ ſenator: optimꝰ imꝑator/qui librū de re ruſt. origines ⁊ orōnes ſcripſit: fert̄ a Plutarcho ꝙ. M. Cato vxorem ⁊ filiū perdiderit inducta noua victus ⁊ medicinę formula.

Catus animal muriceps fe. ge. ſm̄ Ser. lib. de grecis latiniſqꝫ noībus. Cati etiam populi ſunt Germanię ſicambris vt inquit Stra. finitimi.

Catulus penul. cor. ꝓprie ſignificat Cati hoc eſt felis filiū propter ſagacitatē. Var. Catulus a ſagaci ſenſu et acuto. Sed ponitur large ꝓ omni ferarū filio ſiue immaniū ſiue mitiū. Vn̄ de colubro. Virg. Catulos tectis atqꝫ oua relinquens ⁊ de leonibus. Ply. Raptor appropinquāte tigridis fremitu abiicit vnū ex catulis. Ply. Simię geſtant catulos q̄s māſuefactę intra domos peperere. Idem. Muriū quoqꝫ catuli oſtentum faciunt. Idem Delphinū catulos nominat Lacertarū quoqꝫ ⁊ ceterorū ſerpentiū filii catuli dicuntur. Hinc fit aliud diminutiuū catellus. Accipit̄ q̄nqꝫ catulus pro ipſo cane. Apul. Catulos ſecū ducēs venaticos atqꝫ ſagaces. Interdum pro quodam vinculi genere qđ etiā canis đr. Plau. Faciā te delicatum catulo vt accubes ferreo. Et Catulus nomen fuit viri romani. De quo Lu. lib. ii. Et catulo iacuit lepidus. Hinc Catulaſter catuli imitator: ſic ab Antonio antoniaſter. Catulaſter etiam ſignificat ipſum catulū hoc eſt paruū canem ſiue filiū. Catullus vero ꝑ duplex ll. nomē eſt veronenſis poetę. A catulo (vt Varro inquit) fit canis anial latrabile.

Catulinus a. um. quod ex catulo. Vnde Plau. Catulinam carnē eſitauiſſe romanos oſtendit.

Catularia porta Romę dicta eſt: q2 nō longe ab ea ad placandum caniculę ſidus frugibus inimicum rufę canes immolabantur: vt fruges flaueſcentes ad maturitatem perducerentur.

Catulire eſt geſtire ⁊ coitū maris appetere. Var. Femurę principium admittendi faciunt veris principio. Tū eīn dicunt̄ catulire. i. oſtendere ſe velle maritari. Plau. Quin meā vxorē vidi catulientē. Hinc catulitio q̄ đr cū canes maritari querunt quo etiā tp̄e terra aperit̄. Ply. Catulitionē ruſtici vocāt geſtiēte natura ſemina accipe: eaqꝫ animā inferente oīnibꝰ ſatis.

Caua e. foramen in quo aues nidificant. Ply. Multo tamen efficaciſſime ripariarum pulli ita vocant in riparum cauis nidificantes.

Cauus a. um. ꝓprie concauū vacuū a chaos quod q̄ſi vorago quedam erat inanis. Virg. Tum dea nube caua tenuē ſine viribus vmbrā. Cauus locus cauatꝰ ſeu elibuſo vulgo đr ꝯcauus. Var. Facere his cauos oportet laxiores vbi pullos parere poſſint. Colu. li. xii. Deinde cauū quē feceris ſurculo obturato. Idē ſcribit cauum eſſe locum qui inter ędium parietes relinquebatur patulus vt eſſet.

Cauedium. vt Ply. iunior in epiſtolis dictione mutilata ſiue cauū ediū vt Var. dictione integra. Locus eſt ſub dio vacuus cinctꝰ vndiqꝫ porticibus ad cōem omniū vſum. Huiꝰ tria ſunt genera. Tuſcanicū corinthium tetraſtylon diſpluuiatū ⁊ teſtudinatum.

Cauo as. fodio euacuo. Plynius lib. xxxvi. In ſyphno lapis eſt q̄ cauat̄ tornat̄qꝫ in vaſa coquēdis cibis vtilia: huius cōpoſita ſūt cōcauo/excauo/ ⁊ recano pe. cor. Ouiđ. lib. ii. me. Eſt locus in geminos vbi brachia cōcauat arcus. Hie. ad Euſto. Quot petras excauet ⁊ habitet coluber in foraminibꝰ earum.

Cauea a cauo fit: ſignificatqꝫ locum ſub terra vacuum atqꝫ obſcurū. Qm̄ vero in huiuſmodi locis eſſe ꝯſueuerūt ferarū cubilia caueas ꝓ ipſis ferarū receptaculis vſurpamꝰ. Apul. Beſtiā factū immittimꝰ cauee. Sue. Beſtiarū more q̄drupedes cauea coercuit. Et ab hax ſilitudine ꝓ ſeptis ex ligno: ſiue ex ebore aliave materia factis in q̄bꝰ auiculas tenemꝰ q̄s vulgo etiā caueas vocāt. Aug. lib. iii. de ci. dei. Volauerāt pulli de cauea ⁊ Mancino ꝯſuli auguriū malū fecerāt. Plau. in Cur. Quia eīn in cauea ſi forēt cōcluſi itidē vt pulli gallinacei. Itē Cauea eſt area in medio theatri in qua equitū ſubſellia ꝯſtituta eſſe ꝯſueuert̄ ꝙ velis tecta cauee ſilitudinē haberent. Virg. Hic totū cauee ꝯſeſſum. Plau. in Amphy. Vt conquiſitores ſinguli in ſubſellia eant ꝑ totā caueā ſpectatoribus. Quādoqꝫ ponit̄ pro populi conſeſſu.

Cauerna dicitur quia caua grece crypta dicit̄ hoc co-

UNIVERSITÄTS-BIBLIOTHEK PADERBORN

cauitas quędam terrę vacua atq; obſcura. Unde cauernoſus a. um. ꝓ loco paſſim vacuo ꝛ veluti cauernis pleno.

Caucaſus penul. cor. mons Indię editiſſim⁹ ad ſeptētrionem verſus Sythas Indiã a Scythia dirimẽs aſper ꝛ inhoſpitalis. Uirg. Sed duris genuit te cautibus horrẽs caucaſus. Hic fert̃ ſyderib⁹ proximus vñ aſtra maiora viſunt̃: ꝛ eoꝝ ortus occaſuſq; diligẽter ꝑſpiciunt̃. A Caucaſo fit Caucaſeus a. um. Uir. Caucaſeaſq; refert volucres.

Cauda/quam veteres etiã codam dicebant. Inde caudati ꝛ codati dicunt̃: qui caudas habent. Interdum ponit̃ cauda ꝓ virili mẽbro. Hor. in Ser. Quecũq; excępit patienter verbera caudę. Idez lib. j. Accidit vt quidã teſtes Caudãq; ſalacẽ demeteret ferro.

Caudacus ſignificat ſuauem et manſuetum.

Caudex pro cautex d. pro t. poſito. Similiter ꝛ codex dicitur prima pars arboris cui radices adherent. Liber ſiue tabula. Lactan. Caudice deſecto lachrymat ſua gaudia palmes. Uirg. Quin ꝛ caudicib⁹ ſectis mirabile dictu. Et caudex eſt pluriũ tabularum contextus: vnde tabulę codices dicuntur: ꝛ naues quib⁹ commeatus ſubuehunt̃ caudicarię ſiue codicarię appellant̃. Unde Apius Claudius Caudex cognominatus eſt qm̃ prim⁹ romanis ꝑſuaſit nauẽ ꝯſcendere. Sene. de breuitate vitę. Claudius is caudex fuit ob hoc ipſum appellatus q: plurimũ tabularũ cõtext⁹ caudex apud antiquos vocat̃. Unde publicę tabulę codices dicunt̃. Ponit̃ et pro duro ſedili ſeu ꝓ ſede meretricia q̃ plerũq; ex trũcis fieri ſolet: Iuue. Horrida quale facit reſidens in codice pellex.

Caudicalis: ad caudices ſcindendos idoneus. Plau. in Pſe. Te cũ ſecuri caudicali preficio ꝓuincię.

Caudis oppidũ Samnij. Unde caudinę furcę ꝛ caudinę fauces nobilitate inſigni clade ꝛ ignominia quã romani exercitus ſub Sp. poſthumio a ſamnitibus acceperunt.

Caudicarię naues quę cõmeatus per tyberim ſubuehunt ꝙ ex lignis groſſioribus cauatis fierent. Fitq; a caudice dum pro trunco ſeu tabula ponitur quę et codicarię dicuntur.

Caueo es. caui cautum: ſignificat fugio/vito. Ambro. Caueatur iracundia: aut ſi precaueri nõ poteſt cohibeatur. Interdũ cauere eſt attendere ꝛ diligẽter prouidere: vt Caue tibi. i. attende ꝛ ꝓuide ne quid mali tibi accidat. Uale. max. Caue tibi Roma. Plau. Caue nemo id intelligat. Interdũ ſignificat abſtinere. Et tunc cum ablatiuo mediante ꝓpoſitione conſtruitur q̃uis in ſenſu idem ſit cũ fugio. vt Caue ab illo. Caue ab errore: qđ eſt abſtine ab errore ſeu fuge errorem. Et ſic ſemꝑ habet in ſe negationem ſicut alia verba prohibitiua: vñ rectius dicit̃ Caue facias: q̃ caue ne facias: cum tñ idem ſit ꝛ vtroq; modo dictũ reperiat̃. Cice. Treba. Tu qui cęteris ne ab eſſedarijs decipiaris caueto. Proper. Tu caue ne triſti cũpias pugnare puellę: dicim⁹ etiã Caue vt facias hoc. Inuenitur ꝛ cauo is. in eadẽ ſignificatione. Hora. in Ser. Uade vale caue ne titubes: mãdataq; frãgas. Ubi ue ſyllaba exiſtente breui impatiui modi. Caue ꝯiugatiõis tertię eſſe ꝯuenit: nã caue a caueo ꝓducit ue. Hinc cõponitur ꝓcaueo qđ eſt diligenter caueo. Teren. Hoc tẽpus ꝓcauere mihi me monet.

Cautũ eſt ſignificat ꝓuiſum eſt. Cautio eſt: Cautione opus eſt; ſeu ꝓuidendũ eſt.

Cautus ꝛ per ſyncopã catus: ſumit̃ pro hoïe prudenti qui ſibi ſcit cauere. Et nõnunq̃ ꝓ re cui cauet̃. Cice. pro Ceci. Quo res mulieri eſſet cautior. Uñ incautus qui neſcit ſibi cauere. Liu. lib. iij. In incautũ hoſtem de cumana porta erupit.

Cautes; vide in dictione cos cotis.

Caurus ventus ab occaſu flans qui ꝛ corus dicitur.

Cauilla e. Cauillum ꝛ cauille: irriſio quedam iocoſa: vulgo ſcritiũ ſiue calmo dicit̃. Plaut. Pone hoc ſit aufer cauillã. Idẽ in Tru. Poſtq̃ in vrbẽ crebro hic factus ſum cauillator probus. Quid id eſt amabo. Iſtec ridicularia cauillationes vis opinor dicere: ita vt pauxillum differat a cauillibus.

Cauillo as. et cauillor aris. deponens a caluo is. fit i littera abiecta ſignificatq; fallacia ꝛ dolo vtor. Uñ Boe. ſuper Top. ſcribit cauillationem partẽ quandam logices eſſe cum inquit. Colligendi facultas triplici diuerſitate tractatur. Aut enim veris ꝛ neceſſarijs argumentationibus diſputatio diſcurrit: et diſciplina vel demonſtratio dicit̃. Aut eñ probabilibus et dialectica dr̃. Aut apertiſſime falſis ꝛ ſophiſtica ꝛ cauillatoria ꝓhibet̃. Sic a Sene. et Cice. Cauillationes dixerũt q̃ grece ſophiſmata nũcupant̃. Ulp. Cauillationis natura quã gręci ſophiſticam appellauerunt: hęc eſt: vt ab euidenter veris per breuiſſimas mutationes diſputatio ꝑducat̃. Caius iurecõ. diffinit ꝙ ſit ſubdola ratio quam conſcij nobis mendacij vincẽdi tñ cauſa ꝓferim⁹. Cice. lib. ij. de ora. accipit cauillationẽ ꝓ generali quodã facetiarũ genere tãq̃ ſcõmate faceto ꝛ cauillo dicaculo ꝛ faceta vrbanitate cũ inquit. Cũ duo ſint facetiarũ genera. Alterum ęqualiter in omni ſermone fuſum. Alterũ peracutũ et breue: ſuperior cauillatio: altera dicacitas noïata eſt. Idẽ lib. iiij. de natura deoꝝ. Cauillari pro cauillũ dicere accipit. Atq; etiam in eo cauillatus eſt: ęſtate grauẽ eſſe aureũ amiculũ hyeme frigidũ. Sueton. in Ueſpa. Et maxie tñ decacitatẽ in deformibus lucris affectabat vt inuidiam aliqua cauillatione dilueret: transferretq; ad ſales: al's ſignificat irriſionẽ.

Caula latine ſtabulũ dicitur in quo oues recondunt̃. Addita c αυλη qđ non ſolũ atriũ vel aulã: ſed etiã ſtabulũ ꝛ omnia ſepta deſignat. Feſtus a cauo caulã deriuat ꝙ antiqui ante vſum tectorum oues in antra ducebant: ſciebat ne grece: απο Ιωρ καυλορ. Nã etiã nunc fiunt ex viminibus.

Caulis: in herbis dicitur ipſum robur ſiue ſtipes: id ẽ ea herbę ꝑs vñ ſe ꝓducũt folia aut ramuſculi. Ply. lib. xviij. Sz maior pars malũt fabalia mature ſationis q̃ trimeſtrẽ fructũ ei⁹. Nãq; ſiliquę cauleſq; gratiſſimi ſunt pabulo pecori. Et accipit ſiliquas ꝓ corticibus: caules ꝓ ſtipitibus. Idez de gẽtiana. Folio fraxini ſed magnitudine lactucę. Caulę tenero pollicis craſſitudine cauo ꝛ inani ex interuallis foliato trium aliqñ cubitorũ. Sed qm̃ nulla penę herba maiorem caulẽ habet q̃ braſſica: ideo ꝓ braſſica ponitur. Similiter in arboribus ꝛ in vitę.

Caulis dicit̃ robur ad quẽ alimentum defertur ꝛ intelligitur qđ ſupra terrã exurgit. Planta eſt radix vnde alimentũ attrahit̃ a terra. Ramus qđ a caudice exit. Surculus qui e ramis oritur. Uar. Et ſarmẽto caules q̇ nati ſunt de his plurimũ valent. Uirg. lib. xij. Puberibus caulẽ folijs. Ponitur et ꝓ quibuſcunq; holerib⁹. Iuue. Spes hoĩ: caulis miſeris atq; ignis emendus: qñq; ꝓ cauda. Ply. lib. xj. Boum caudis Longiſſimus caulis atq; in ima parte hirtus. Idem Aſinis longior q̃ equis ſed ſetoſus veterinis leoni infima parte vt bob⁹ et Sorici ꝛ pantheris: nõ itẽ vt vulpib⁹ et lupis villoſus: ſues intorquẽt. Canũ degeneres ſub aluũ reflectunt. Qñq; ſicut docet Ser. ſumitur ꝓ virili mẽbro. Qñq; ꝓ ferro: et pro quolibet haſtili. A caulis fiũt cõpoſita vnicaulis ꝛ multicaulis. Idẽ lib. xij. Eſt et illa differentia ꝙ quedã in his multicaulia ramoſaq; ſunt vt carduus.

Cauliculus diminutiuũ. Ply. Hic eſt quidã ipſorum cauliũ delicatior teneriorq; cauliculus.

Caulesco is. a cauleo eſſe conuenit. Eſt aũt caulescere

virgā fieri: licet q̄nqꝫ ponaꝛ ꝓfolia ꝓducere. Unde ⁊ decaulescere cōtrariū qđ ſignificat ſine folijs fieri. Ply.lib.xix. Raphanus vti iucūdior detractis folijs anteqꝫ decaulescat.

Caulon oppidū quod a Plynio collocaꝛ in prima regione italię. Et Stra.in.vi. Cauloniā appellat a locris conditā: vbi vinū optimū naſcitur. Aulon vero eſt mons calabrię contra tarentinā regionē vt inquit Porphirio feraꝛ boni vini: cuiꝰ meminit. Mar. Nobilis ⁊ lanis ⁊ baccho fertilis aulon.

Cauma atis. latine calor. ἐξ τοῦ καίω μάι λέγεται. Cauſis combuſtio: et caulon ęſtus ſeu ardor.

Cauſia al's cauſea: tegimen capitis aptū calori. Ual. Max.lib.v. Queādmodū Antigonus caput Pyrrhi texit cauſia qua velatū caput more macedonum habebat. Cauſis em̄ grece: latine combuſtio.

Cauſon ęſtus. Inde ab Hippocrate et Auicenna cauſon febris ęſtuans appellatur.

Caunus inſula in mari oceano ⁊ ęſtate ⁊ autumno peſtilens propter ęſtus ac pomorū copiā. Unde Caunij colore admodū viridi pallenteſqꝫ exiſtūt in quos olim Stratonicus citharedis verſu Homerico ita iocatus eſt. Tale quidē genus eſt hoim quale eſt foliorū. Ab hac ciuitate aduehebanꝛ fici caunee dicte. Cic.lib.ij. de diui. Cū M. Craſſus exercitū brūduſij imponeret quidā in portu caryeas cauno aduectas vendens cauneas clamitabat.

Caupo ge. cōis tabernariꝰ hoc ē ęſculentoꝝ poculorūqꝫ etiā vēditor. Ulp. Caupones ⁊ ſtabularios ęque eos accipiemꝰ q̄ cauponā vel ſtabulū exercent.

Caupona vocaꝛ tā mulier q̄ vinū vendit qꝫ ipſa taberna vinaria.

Cauponius a.um. qđ ad cauponē ptinet: vt ars cauponia. Iuſt.lib.j. Iuſſitqꝫ cauponias ⁊ ludicras artes ⁊ lenocinia exercere.

Cauponaria e. ars cauponandi.

Cauponor penulti. pro. ſignificat lucri cauſa quaſi ad cauponē vendito. Enniꝰ. Non cauponātes bellū ſed belligerātes. Ferro nō auro vitā cernamꝰ vtriqꝫ

Cauſa ꝓprie dicitur id ex quo vel ꝓpter qđ vel per qđ vł a quo aliquid fit. Unde quattuor cauſarū genera ſcripſit. Ariſt. Materialē ex qua aliq̄d fit. Formalē per quā aliq̄d tale fit. Efficientē a qua aliquid fit. Et finalē cuius gratia aliquid fit. Per tranſlationē tamē cauſa dr̄ oīs actio quā in ſenatu vł in foro habemus. Un̄ tria eſſe cauſarū genera ſcribit Cice. demonſtratiuū deliberatiuū ⁊ iudiciale. Ex his tn̄ magis ꝓprie cauſa dr̄ q̄ iudicialis eſt. Un̄ ⁊ cauſam ꝓ lite ac ꝯtrouerſia poniuꝰ. vt Cic. diligēter egit cauſā Milonis. Hinc cauſidici dicunꝛ patroni q̄ in cauſis iudicijſqꝫ verſantur. Interdū cauſa dicitꝛ occaſio. Terē. in Eu. Iā diu aliquā cauſam querebat quāobrē aliq̄d inſigne faceret. Interdū dr̄ excuſatio: vt honeſta ē cauſa mei diſceſſus. Interdū ratio. Ouid.lib.j. faſ. Tēpora cum cauſis latium digeſta per annū. Interdū dr̄ origo. Un̄ ⁊ quidā cauſam a caſu dictā exiſtimant ꝙ initia ⁊ origines rerum quę cauſę ſunt caſu eueniant. Nōnulli a chaos detracta aſpiratione ꝙ cōfuſa illa materia prima omniū cauſa fuerit. Alij a gręco καίσιο qđ ardorē ſeu incendiū ſignificat ꝙ cauſa ſit quę nos accēdit ad aliq̄d agendū. Alij a cauēdo ꝙ ea ſit q̄ cauet vt aliquid agaꝛ: aut nō agaꝛ. Et cauſa pars appellaꝛ. Luc.lib.j. Uictrix cauſa deis placuit ſ3 victa Catoni: diminutiuū a cauſa eſt cauſula.

Cauſatiuus a.um. qđ eſt cauſa vt aliquid fiat: vt nimia repletio eſt cauſatiua infirmitatis: qꝫuis etiam aliq̄n cauſatiuū dicaꝛ qđ an̄cedentē cauſam ſignificat: ſicut et caſuale: vt coniūctiones cauſales ſeu cauſatiue.

Cauſarij milites dicunꝛ a Li.lib.vij. qui ꝓpter honeſtā cauſam puta valitudinem a militia ſoluuntur: quaſi valitudinarij ſiue ſontici aut qui omnino cauſā et admonitionē habebant ex morbo ſenectute ve. Tertiꝰ inquit exercitꝰ ex cauſarijs ſenatoribuſqꝫ a. T. Quintio conſcribatur: q̄ vrbi męnibuſqꝫ p̄ſidio ſit. Sic cauſaria miſſio dr̄ per quā milites ſoluunꝛ a ſacramento militari. Ulp. Cauſaria inquit miſſio eſt: que ꝓpter valitudinē laboribus militię ſoluit.

Cauſo as. induco efficio. Hiero. ad Euſto. Sępe etenim in fabis ⁊ ordeaceis panibꝰ nimia auiditas grāde peccatum cauſat.

Cauſor aris. deponens: ſignificat rei geſtę cauſā affero ſeu reperio: et excuſationē adduco. Sue. Syllanum itē ſocerū ad necem ſecandaſqꝫ nouacula fauces cōpulit cauſatꝰ ꝙ ſe ingreſſum turbatius mare nō eſſet ſecutus. Gel. Negociū ſibi eſſe cauſaꝛ. Uirg. Cauſando noſtros in longū ducis amores. Cauſari etiā culpare eſt. Hiero. cōtra Uigil. Cauſabanꝛ quondā apoſtoli ꝙ periret vnguētū: ſed dn̄i voce correcti ſūt. Idē contra Ruſi. Quicquid em̄ me nō feciſſe cauſaris quare nō ipſe feciſti?

Cauſificor: cauſam dico. Plau. in aul. Non cauſſificor quin ego illā habeam potiſſimum.

Cauterium: inſtrumentū eſt quo notę imprimuntur: et morbi alioquin inſanabiles inuri ſolēt. Preterea cauteriū in pictoꝝ inſtrumētis cōtineꝛ quo bituminationes ⁊ fortiores queqꝫ cōglutinationes concoquunꝛ.

Cayſter fluuiꝰ Lydię ſardibus ꝓximus ἀπὸ τοῦ καίεσθαι hoc eſt amburi qm̄ ꝓpinquus ſit catace caumene quę pars eſt Epheſię p̄torrida ⁊ deuſtę ſimilis nulla p̄ter vitē arbore ſ3 vino p̄ſtantiſſimo qđ Uictr. et Ply. catacecaumenitem ex hac origine denoīant. Hinc Cayſtranꝰ campus. Stra. Poſt egreſſum cayſtri amnis lacus eſt ſelenuſius cognomine in alterū ſtatim lacum interfluens.

Cayſtrus femi. ge. vrbs eſt Cilicię mediterranea.

C Ante E

Cecrops: primꝰ athenienſiū rex qui annis quinq̄ginta regnauit. Hic athenas inſtaurauit. A cecrops fit cecropius a.um. poſſeſſiuum. Uirg. lib.iiij. Georgi. Cecropias innatus apes amor vrget habendi. Cecropis idis. patronymicū fęmininū. Et Cecropide athenienſes dicti ſunt. Suidas noſter. κέκροψ αἰγύπτιος ὢν τὸ γένος ᾤκησε τὰς ἀθήνας ὅθεν κεκροπίδαι οἱ ἀθηναῖ.

Cecryphalea ꝓmontorium ſeu inſula in peloponneſo vbi athenienſes ab egyneptis prelio ſupati fuerunt.

Cedo is. ſſi. ſſum. vide in dictione cedo is.

Cedrus: arbor maxima q̄ in ędificijs vtilitatē p̄ſtabat: eo ꝙ hmōi materies ⁊ procera ſit nec oneroſa parietibꝰ. Eius folia ad cupreſſi ſīlitudinē reſpondēt lignū iucūdi odoris ē et diu durans nec a tinea vnqꝫ exterminaꝛ. Uirg. lib.ij. Geor. Dant alios alię fetus dāt vtile lignū Nauigijs: pinos domibuſqꝫ cedrum atqꝫ cupreſſos. Ex hac arbore naſcitꝛ oleum qđ cedreū dr̄ vt Uictru.ij. inquit. Quo reliquę res cum ſunt vnctę vti etiā libri a tineis ⁊ carie non ledunꝛ. Iuxta quem ſenſum Perſi. dixiſſe videꝛ. Et cedro digna locutꝰ. Hinc fit nomē poſſeſſiuū Cedrinus a.um.

Cedrea primus ſudor qui defluit in canali dum pix fit: cui tanta ē vis vt in ęgypto corpora hominū defunctorū ea perfuſa ſeruentur.

Celene pluralis nūeri tm̄: fuit vrbs phrygię. Luc. Lugent damnatę Phebo victore Celene. Poteſt tamē declinari ſingulari nūero Celena e.

Celeno cū diph. fuit vna ex harpyis: et atrum ſeu tenebroſum ſignificat: grece κελαινός.

Celebris ⁊ hoc celebre penul. cor. diſtinguiꝛ a frequēti ꝙ frequens dicaꝛ creber de loco: ſiue de re aīata: vt frequens miles: frequēs ſenatus. i. creber copioſus: multus: frequētes domꝰ. i. crebrę multę. Aliq̄n dr̄ ꝙ